

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja ce loletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po praznikih

Zgled Belgije

Izmenjava diplomatskih pisem med nemškimi zunanji ministrom baronom Neurathom in belgijskim poslanikom v Berlinu vikontom Davignonom, kjer nemška vlada slovesno obljublja, da bo za vso bodočnost spoštovala nedotakljivost Belgije, belgijska vlada pa se za nemško obljubo iskreno zahvaljuje, je dogodek izredno velikega mednarodnopolitičnega obsega. Samo, če se spomnimo na leto 1914, ko je takratna Belgija imela slovesno obljubo vseh evropskih velesil, da bodo ne samo njene meje spoštovale, marveč jih tudi vsakemu napadalcu branile, in če se spomnimo, kako brezobzirno so bile te obljube prekršene, Belgija pa od tujih vojsk pomandrana in izropana, moramo priznati, da se je optimizem belgijskega naroda ne pričakovano hitro dvignil in da je v Belgiji želja po mirnem življenju in delu dokaj naglo premagala strmine nezaupanja, ki so jih nakupičile strašne preizkušnje svetovne vojne.

Po zaključku svetovne vojne je Belgija, še vsa izmučena od junaške obrambe svoje zemlje in vsa razočarana nad vrednostjo tako imenovanih mednarodnih jamstev, sklenila, da se ne bo več prepuščala slepim naključjem nevtiralnosti v svetu, ki ne drži več nobene besede. Dne 7. septembra 1919 sta francoski in belgijski generalni štab končala pogajanja za skupno obrambo belgijske in francoske meje proti Nemčiji, in dne 10. odnosa 15. septembra sta zaporedno francoska in belgijska vlada sklep vojaške obrambne zveze slovesno potrdili. Belgija je svedela prevzela tudi vse obveznosti, ki jih pakt Zveze narodov nalaga svojim članicam v pogledu skupne obrambe napadenih držav. S tem je Belgija opustila nevtiralnost, ki je bila zaščita njene rasti in napredka skoraj sto let ter se včlenila v borbo med posameznimi političnimi tabori, ki so po svetovni vojni nujnostno začeli nastajati med zmagovalnimi in v vojni poraženimi državami. Toda posebna zemljepisna lega kraljevine Belgije na ustju velikih rek, ki prihajajo iz sosednih držav, ob boku dveh velikih sil, ki sta že stoletja dolgo med seboj v stalnih prepirih, na obali Rokavskega preliva, ki mu tvori nasprotno obalo Velika Britanija, je ustvarila za življenje belgijske države posebne zakone, ki veljajo za njo in ne veljajo za druge. Tudi gospodarski in socialni sestav Belgije, ki je dežela pretežno industrije, silno gosto naseljena in ki more nuditi svojemu delovnemu prebivalstvu potrebni živež in, ako njena industrija nemoteno dela, ako njezeta ne moti prihajajoča v deželo surovine in nemoteno tudi odhaja iz Belgije na tuja tržišča ves industrijski izdelek, za katerega si belgijski delavec potem priskrbi dnevne potreščine, tudi gospodarski in socialni sestav Belgije, smo rekli, postavljala za njo čisto posebno življenjske pogoje. Biti mora prijateljica z vsemi in z vsakomer, skrbno se mora varovati, da je ne bi kdorkoli zajel v svoje območje in jo potegnil v svoje vrtnice. In tako se je zgodilo, da se je jel čedalje bolj pojavljati osnovni življenjski gon belgijskega naroda, čim bolj so odhajali v pozabljenje spomini na strašne dneve svetovne vojne in čim hitreje so pridne belgijske roke deželo razvalin zopet spremenile v cvetočo in prosperajočo državo in čim bolj je dorasčala mladina, ki v svojih dušah prošlih razočaranj ni doživela.

Prvič zasledimo v belgijski politiki izrazito željo po svobodnem odločevanju lastne usode brez uetnjanja od katerokoli strani, ko je belgijska vlada v juliju 1929 pogumno stopila pred Nemčijo in sama z njo uredila vsa finančna vprašanja, ki so nastala zaradi zasedbe Belgije po nemški armadi v svetovni vojni. Ta dogodek so takrat poklicni politiki tolmačili kot prvi poskus, da se Belgija osamosvoji od obveznosti, v katere je po prvem strašnem navalu nezaupanja l. 1920 v interesu svobode s tako poskočnim veseljem zašla. Od takrat naprej se vedno bolj pogosto slišijo v belgijskem parlamentu želje, naj si država poišče jamstev za svojo nedotakljivost tudi drugod, ne samo pri Franciji, ne samo v lokarnskem paktu, marveč z neposrednimi pogajanjimi z nemško državo samo. Prišel je poljski zgled v aprilu l. 1934, ko je Poljska dosegla desetletno jamstvo od tiste Nemčije, ki je do takrat neprestano grozila, da bo s silo razmetala poljskonemške meje, določene v versajski pogodbi. Končno je na zasedanju parlamenta od septembra do decembra 1935 ta želja prišla do zmagovitega izbruha, ko je vojni odbor objavil svoje mnenje, da ni prav in da ni v interesu belgijske varnosti, če se Belgija enostransko veže na to ali ono državo. Mladi belgijski kralj, ki je pokazal, da je predstavnik najčistejših tradicij belgijske države, je potem še sam posegel v debato z zgodovinskimi pisomom na predsednika vlade, v katerem je podčrtal isto misel, da bo Belgija sicer z vsemi močmi in vsemi žrtvami branila svobodo svoje zemlje, a da na noben način ne more in ne sme nositi obveznosti, ki bi jo prisilile, da bi bila pomešana v mednarodne spore, ki njene dežele same ne tičejo. Izjava belgijskega kralja je pognala veliko prahu v zrak in povzročila ponekod grenke ocene »belgijske omahljivosti«. Toda ko je marca meseca 1936 nemški državni kanceler Hitler odpovedal lokarnsko pogodbo, a istočasno ponudil 25-letni nenapadalni pakt med Nemčijo na eni, Belgijo in Francijo na drugi strani, je nevtiralnostni čut Belgije zmagal in našel odobravanje pri vsem narodu. S pomočjo Anglije, ki je bila na dnu vesela, da se njej nasprotna obala Rokavskega zaliva nevtiralizira, je Belgija končno dosegla, da sta jo angleška in francoska vlada dne 24. aprila 1937 v skupni izjavi odvezali od vseh obstojećih obveznosti, izvirajočih iz medsebojnih vojaških in političnih pogodb ter vrhu tega še dodali skupno jamstvo za obrambo belgijske zemlje. Belgija je imela svobodno pot v Berlin. Niti trenutka ni čakala, da jo ubere, Nemško zagotovilo, dano v obliki diplomatskega pisma naslovljenega na belgijskega poslanika v Berlinu, da bo Nemčija spoštovala belgijske meje, je končni uspeh pogajanj med obema državama. Če kje, smemo tukaj govoriti o uspehu v pravem pomenu besede. Belgija je zopet postala od vseh velesil zaščiten nevtiralna država.

Nehote se vsiljujejo nekatere misli ob zaključku tega pomembnega dogodka. Prva misel velja Nemčiji, ki ji moramo priznati, da je sto-

Predsednik jugoslovanske vlade v Londonu

Vsa angleška javnost mu izkazuje veliko pozornost

London, 14. okt. AA. Reuter: Jugoslovanski ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinovič se je čez Rokavski preliv prepeljal v ferryboatu (ladji, ki prevaža cele vlake) «Twickenham». Parnik je prispel v Dover ob 6.08. V Dowru predsednik vlade ni zapustil vlake, ki je ob 7.30 nadaljeval pot v London.

London, 14. okt. AA. Reuter: Predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinoviča je pozdravil na postaji britanski zunanji minister Eden v družbi svojega tajnika in g. Sayersa, ki ga je pozdravil v imenu predsednika vlade Chamberlaina. Na postajo so prišli tudi jugoslovanski poslanik v Londonu Dragomir Kasidolac, svetnik jugoslovanskega poslanstva, jugoslovanski tiskovni ataše, in ostalo osebje poslanstva. Ko je predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinovič stopil iz vlake, se je rokoval z zunanjim ministrom Edenom in ostal z njim nekaj minut v prijateljskem razgovoru. Nato se je dr. Stojadinovič odpeljal v hotel Dorchester. Prvi sestanek med

dr. Stojadinovičem in Edenom je bil ob 11 v zunanjem uradu.

Danes popoldne ob 10.30 je odšel v Buckinghamsko kraljevo palačo, nato v Malboroughhouse, rezidenčno kraljevo-matere, in v stanovanje vojvode Gloucestrskega in vojvode Kentskega, da se vpiše v knjigo obiskovalcev. Po teh protokolarnih obiskih je pustil dr. Stojadinovič svoje posetnice pri predsedniku vlade g. Chamberlainu v Downing streetu, nato pa je odšel v zunanji urad na razgovor z zunanjim ministrom Edenom.

Opoldne je bil lunch v jugoslovanskem poslanstvu, ki se ga je udeležil poleg predsednika vlade dr. Milana Stojadinoviča tudi zunanji minister Eden, notranji minister sir John Simon, vojni minister Hore-Belisha in več vodilnih članov londonskega političnega in finančnega sveta.

Jutri opoldne bo dr. Milan Stojadinovič gost na kosilu pri angleškem kralju, nočjo pa bo velika slavnostna večerja v jugoslovanskem poslani-

štvu. Oba dni bo dr. Stojadinovič imel več sestankov z Edenom, obiskal pa bo tudi predsednika vlade Nevila Chamberlaina.

London, 14. okt. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinovič se je dopoldne sestel v zunanjem uradu z zunanjim ministrom Edenom. Njun razgovor je trajal celi dve uri od 11 do 13. Nato se je dr. Stojadinovič odpeljal na jugoslovansko poslanstvo, kjer je poslanik g. Kasidolac priredil njemu na čast slavnostno kosilo.

Današnje dopoldne je predsednik dr. Stojadinovič posvetil sestankom z najuglednejšimi angleškimi politiki in zastopniki londonskih finančnih krogov. Sprejel je tudi v svojih apartmanih v hotelu Dorchesteru glavne urednike velikih londonskih listov in časniških agencij in več dopisnikov tujih listov v Londonu.

Drevi ob 8.30 bo predsednik na slavnostni večerji, ki jo priredi njemu na čast v prostorih zunanjega urada v imenu britanske vlade zunanji minister Eden.

Japonci vedno globlje v Mongolijo

Zavzeli so že velikanske pokrajine

Tokio, 14. oktobra. AA. (DNB.) Po hudih borbah, ki so trajale več dni, so japonske čete zavzele mesti Kvejsui in Suijuan, glavno mesto pokrajine Suijan, ki je važno železniško križišče. Mesto je tudi gospodarsko središče kitajskega vpliva v notranji Mongoliji. S to zmago se bo začel širiti japonski vpliv tudi proti zunanji Mongoliji, ki je sedaj pod sovjetskimi nadzorstvom. Japonci mislijo ustanoviti samostojno notranjo Mongolijo pod vladavino kneza Tehvanja, ki je naklonjen Japoncem. Pokrajina šansi je tako rekoč že v celoti zasedena od Japoncev, ki stoje trenutno pred mestom Peijuanom.

V Tiancinu je bil večeraj objavljen proglas »Kitajske mirovne zveze« (to je ime za avtonomno vlado), ki ima svoj sedež v Peipingu. V proglasu pravi zveza, da v imenu 50 milijonov Kitajcev zahteva mir in zato prosi vlado v Nankingu, da naj ustavi sovražnost.

Senator Logan predlaga:

Velesile naj zapro japonska pristanišča

London, 14. okt. b. «Daily Telegraph» poroča z ozirom na bližajočo se konferenco devetih sil v Bruslju, da Anglija želi, da v vseh vprašanih Daljnega vzhoda sodeluje tudi Amerika. Pomorska blokada japonskih pristanišč s strani devetih držav, ki so podpisale pogodbo l. 1922 v Washingtonu, pomenja prehod od Rooseveltovih besed na resnično delo. Dobro poučeni ameriški krogi trdijo, da tu ne gre za nikakršno politično senzacijo, temveč za resen predlog ameriškega senatorja Logana kongresu. Logan predlaga, naj se izvrši popolna blokada Japonske s sodelovanjem ostalih interesiranih držav. Pred tem bodo storjeni še drugi energični koraki, da se Japonsko spravi k pameti, še preden se bodo pričeli izvajati drastični ukrepi. Loganov predlog bo razpravljala ameriški kongres na svojem prihodnjem sestanku.

Abesinija še ni ukročena

Nove namere z Libijo

Adis Abeba, 14. oktobra. AA. (Stefani.) V zadnji deževni dobi je mnogo abesinskih razbojnikov iznenada napadlo razne manjše italijanske garnizije, raztresene po abesinski visoki ravnini. Italijanskim kolonialnim četam se je s hrabrim protinapadom posrečilo takoj napraviti red in mir in rešiti prebivalstvo teh razbojniških tolpe. Večina teh tolpe je popolnoma umičena. Mnogo njihovih poglavarjev, med njimi dedišas Aurares, Glasmač Terege, Antene New Selasije, Belente Zema in Lig llima so ubiti. Glavne kolodvorje in organi-

rila veliko dejanje miru, ki mu ne bodo mogli vzeti vrednosti morebitni pomisleki, da je to storila z namenom, da se bolj oslabi pomen Zveze narodov, ki velja še vedno za uradnega poroka evropskega miru. Druga misel velja Franciji, ki je v velikem plemenitostjo priznala Belgiji, da je v njenem interesu, da se iztrga iz nevarnih vojaških obveznosti in tudi ni delala tlenih težav, da vrne Belgiji njeno svobodo. Tretja misel pa velja malim in srednjim državam v Evropi, ki naj jim bo Belgija zgled modre politike. Napetosti med velesilami so danes tako nevarne, da se naj male in srednje države, ki ne morejo delati svetovne politike, nikar med nje ne silijo, ampak naj poskušajo vsaka na svojem prostoru in v polni neodvisnosti tako od enih kakor od drugih ustvariti mirovno ozračje, ki je predpogoj za njihov obstoj v neoviranem delu in napredku. Naša država je belgijskemu zgledu sledila in ne moremo trditi, da bi ji to bilo v škodo.

Vojna z vsemi sredstvi

Vojno barbarstvo na Daljnem vzhodu se je zopet zvišalo za nekaj stopinj in človeštvo je za prav toliko stopinj padlo. Po angleških poročilih iz Sanghaja so Japonci pričeli na severnem bojišču uporabljati strupene pline, kar pomenja, da se bo vojno trpljenje kitajskega ljudstva povečalo do neslutnih grozot. Angleški poročevalci, ki je videl več žrtev plinskega napada, pravi, da gre za posebno učinkovit plin, ki popolnoma razje človeški obraz in druge organe in ki svoje žrtve ubija med

najhujšimi mukami. Plin je tako močan, da razjeda celo lesene in kovinske predmete.

Spričo teh dejstev bo sveda težko verjeti japonskim preklidem, ki bodo najbrže sledili. Plin v kitajsko-japonski vojni je znamenje, da bo sovražnik segel po najstrašnejših sredstvih, da ukloni svojega nasprotnika. Zaenkrat uporabljajo Japonci plin samo v bojnih črtah. Toda to je mogoče le poskušnja za uporabo v celem vojnem ozemlju in končno tudi v zaledju proti odprtim mestom in njihovemu prebivalstvu, ki je brez moči in brez sredstev proti strahotam modernega vojnega uničevanja. Japonsko vojno vodstvo je že odredilo ponovne napade na velika kitajska središča, na Nanking, Kanton in druga velika mesta. Na protest velesil proti takim metodam je japonsko vojno vodstvo odgovorilo, da hoče z vsemi sredstvi zlomiti odpor kitajskega naroda. Z vsemi sredstvi! Zdi se, da je to v tem večji meri geslo japonske vojne politike, čim bolj nepričakovano so se Kitajci pokazali kot trd nasprotnik, ki kljub

Nadaljevanje na 2. strani

Anglija in Francija predlagata

zasedbo Balearov, ako do 1. novembra ne bo sporazuma o umiku prostovoljcev iz Spanije

Rim, 14. oktobra. b. Pristanek britanske vlade na francoski predlog, da se še enkrat v nevtiralnem odboru obravnava špansko vprašanje, da se s tem popravi celoten položaj, smatrajo tukajšnji politični krogi, da je v skladu s stališči, ki je podano v zadnjem italijanskem odgovoru na francosko-italijansko noto. Tukajšnji politični krogi in tudi ves tisk se bavi s pobudo francoske vlade, glasom katere se sprejme italijanski predlog ter trdi, da francoska vlada ne more olajšati diskusije o španskem vprašanju zaradi tega, ker sta se Francija in Velika Britanija pred tem sporazumeli, da bo delo nevtiralnega odbora omejeno na največ 10 do 15 dni. Iz tega razloga bo Italija z nezaupanjem gledala na bližnji sestanek nevtiralnega odbora, ki bi se moral sestati že jutri ter bi morala debata o

španskem problemu biti končana najkasneje do 31. t. m. Domnevajo, da bo na sestanku nevtiralnega odbora predvsem proučeno vprašanje umika prostovoljcev, poleg tega pa bosta Velika Britanija in Francija sprožili tudi vprašanje zasedbe Balearskih otokov po Italiji. Italijanski tisk kritizira francosko-britansko postopanje, da se bo poleg prostovoljcev proučilo še vprašanje Balearskih otokov. Italijanska vlada predvideva zaradi tega, da bo nevtiralni odbor naletel na velike ovire, ki ga bodo končno veljavno pokopale.

Londonski »Times« je mnenja, da bo po različnih izjavah Plymoutha in Corbina predložen sledeči načrt:

1. Tako v nacionalistično kakor tudi republikansko Španijo bodo poslani komisije, da nadzirajo in vodijo umik prostovoljcev;
2. v tej nalogi bo sodelovalo vseh 26 v nevtiralnem odboru zastopanih držav;
3. potem ko bo izveden umik prostovoljcev, se bo obema strankama v Španiji priznala pravico vojskujočih se oblasti.

Ako pa se bo Anglija prepričala, da je brez koristi še naprej se baviti s problemom prostovoljcev, oziroma da ni mogoče doseči mednarodnega sodelovanja glede umika prostovoljcev iz Španije, bo skupaj s Francijo skušala izvesti sledeče ukrepe:

- a) otvoritev pirenejske meje za uvoz orožja in prostovoljcev v republikansko Španijo;
- b) kontrola Balearskih otokov in ustanovitev stalne kontrolne službe angleških in francoskih vojni ladj, da se prepreči zasedba Balearov po kaki tuji državi.

Nova francoska nota

Pariz, 14. oktobra. c. Današnja seja francoske vlade je sprejela noto, ki jo je ministrskemu svetu predložil zunanji minister Delbos. Nota je bila takoj po seji poslana v London.

V tej noti pravi francoska vlada, da Francija ne more več dopustiti, da bi se vprašanje odhoda prostovoljcev iz Španije še odlagalo. To vprašanje se mora ugodno rešiti. Če se to kmalu ne zgodi, tedaj bo francoska vlada z Anglijo proučila vs položaj in Francija misli umakniti svoje zastopstvo iz odbora za nevtalovanje in si vzeti vso svobodo glede ravnanja v Španiji.

Francoska vlada tudi slovesno izjavlja, da bo priznala obe stranki v Španiji za vojskujoči se stranki, če se umaknejo prostovoljci iz Španije.

Nota tudi omenja, da se že vodijo med angleškimi in francoskimi vojaškimi strokovnjaki pogajanja za odhod prostovoljcev iz Španije. Vlada upa, da bodo te priprave kmalu končane, vendar Francija ne postavlja datuma, kdaj se morajo ta posvetovanja končati.

Ustalitev francoske notranje politike

Pariz, v oktobru 1937.

Kdor pozorneje zasleduje razvoj francoske notranje politike v zadnjih dneh, mora biti v marešem presenečen. Smo na pragu otvoritve jesenskega parlamentarnega dela v Franciji in na predvečer volitve članov v okrajne svete. Vse velike stranke pa se le malo gibljejo in danes še zdaleka v Franciji ni toliko strankarskih ali strokovnih zborovanj in manifestacij, kakor jih je bilo še pred nekaj meseci. In vendar bi bilo razlogov čez glavo dovolj za razburjenje. Francoski frank je te dni padel tako globoko, da je že prekosil nizino iz leta 1926. Angleški funt je v nekaj dneh poskočil od 130 na 150 frankov in še čez. To strahotno padanje franka pa kakor da nikogar preveč ne razburja. Na zadnji seji vlade je namreč finančni minister Bonnet predložil proračun za prihodnje leto, ki je aktiven in so tudi vse postavke proračuna postavljene na tako podlago, da bodo krite. Navadni državljani si tega padca franka niti z namerano spekulacijo ne more več razlagati. Biti mora torej nekje razlog, ki na vse strani terja zastonj in opreznost. Dobri poznavalci francoske notranje politike celo trde, da bo šla sedaj ta opreznost v svojem diriganem zastoju tako daleč, da bodo pri sedanjih okrajnih volitvah zmagale zopet stranke ljudske fronte ali pa bo izid volitev vsaj pokazal to, da levica ne nazaduje. Resen napredek desničarske opozicije pa bi lahko pričakovali tudi samo tedaj, če bi ta zastonj in ta zbežanost v francoski notranji politiki vsaj malo nosila v sebi kakke kali razkola v tej ali oni smeri notranje politike. Toda teh še zdaleka ni opaziti nikjer; desnica je celo tako miroljubna, da je gladko pustila pasti polkovnika de la Rocqua, ki bi edini s svojo organizacijo mogel uvesti v francoski notranji politiki kakšno avtoritativnejše vrednotenje notranje politike. In la Rocqua se »zadržni« voditelji desničarskih strank sami.

Vse to politiko »stabilizacije« pa izvaja sedaj v Franciji radikalna socialistična stranka, ki že nekaj mesecev vodi vso francosko politiko, odkar je Blum odstopil kot predsednik vlade. V ospredje se je zopet postavila stranka, ki je največ sodelovala pri demokratskem razvoju tretje francoske republike po letu 1875. Ta stranka »srednjega stana« je v zadnjih desetletjih merodajna za vso francosko notranjo politiko, ko je v prvih desetletjih tretje republike znala najti v svoji vrsti prve francoske kolonizatorje, v domovini sami pa je meščane vodila na vodstvo države po precej težkih borbah ekoci Dreyfusovo afero in nasilno laizacijo vsega pouka v šolah in čez ločitev cerkve od države. Poleg tega pa je se je stranka izkazala kot izrečno patriotska organizacija. Če ne bi bilo njeno delo v tej smeri tako uspešno, bi si bilo težko misliti, da bi mogel zmagati radikal Clemenceau s svojo diktaturo v vojnih letih.

Po vojni je stranka nekoliko oslabila. Zdelo se je, da stranka išče novih poti v francoski notranji in zunanji politiki. Na vodstvo stranka ni mogla poslati trdnih mož, da si jo vodili ljudje

kot Herriot, Daladier in Chautemps. V letu 1924 je stranka celo sijajno zmagala pri volitvah v zvezi s kartelom s socialisti. Toda ta njena zmagaja je utonila v finančni krizi v letu 1926 in stranka je morala uiti pod vodstvo starega Poincaréja, ki nikdar ni bil član stranke. V letu 1928 je stranka zopet ostala najmočnejša po tedanjih volitvah, še značilnejša pa je bila njega zmagaja z ostalimi levčarskimi strankami v letu 1932, ko je prišla v parlament kot njegova najmočnejša stranka. Toda tudi ta zmagaja je spuheta v strašnem valu Staviskyjeve afere. Sledil je umik stranke v ljudsko fronto s socialisti in komunisti. Leta 1936 je pri volitvah stranka po dolgem času zaostala za socialisti, ki so v parlamentu prodrli kot najmočnejša stranka in niso redki poznavalci, ki trde, da na račun radikalnih socialistov. Vsi radikalni so morali biti žalostni zaradi te dekadence stranke, toda v zgodovini francoskega radikalizma je bil umik v ljudsko fronto razumljiv, ker Staviskyjeva afera na političnem polju ni smela razbiti tega, kar je ustvarila tretja republika, to je, da je široke plasti ljudstva privedla v aktivno državno politiko. Če desničarska opozicija ne bi Staviskyjeve afere postavila v znak obračuna z republikanskim režimom, bi najbrž zmagala. Pred to vojno napovedjo pa so se radikalni »lahkega« erca zvezali z vsemi možnimi prijatelji in naravno tudi zmagali.

Toda ta zmagaja se razvija šele počasi. Številčno so pri volitvah zmagali socialisti in komunisti. Radikalni so se prerinili na drugo mesto. Kdor da da se je zakoniti okvir tretje republike, ki so ga izdelali v teku desetletij radikalni sami, ohranil in nes motri razmere nazaj, pa mora radikalom priznati, da so se tudi na tem drugem mestu izkazali. Neredki so tisti, ki trde s precejšnjo upravičenostjo, da je bila Francija po volitvah v letu 1936 pred usodnimi dogodki. Verjetno bi se brez radikalov socialne reforme izvedle v mnogo okrutnejši obliki. Njihovi prireditelji v vladi in povsod je pripisati, da revolucionarna levica ni mogla zadušiti niti tako »skromne« ustanove kot je senat. Vse to pa je bilo mogoče doseči samo na ta način, da je stranka lojalno podprla politiko socialnih reform. To je: 40-urni delovni teden, obvezno socialno zavarovanje, plačane dopuste, obvezne kolektivne pogodbe.

To pa je tudi bilo vse, kar je vlada ljudske fronte mogla storiti in obenem tudi že preveč. Nekateri države v Evropi so nekatero teh socialnih odredb izvajale tekom desetletij. Francija je morala to prenesti čez noč. Če bi v podobni govorili, bi morali reči, da je teklo tako močno, da je vse začelo polzeči in da se polzi in se ne more nikjer ustaviti. Nedavne nacionalizacije velikih podjetij celo dokazujejo, da se to polzeče še ne misli ustaviti. Nujno je nastala neka zbežanost, celo neka izmučenost, vse se vrtil v vsakdo postaja filozof, ki vpije na vse strani: dajte mi vsaj eno mirno tečko, ob kateri bi se lahko ustavil. Kriza francoskega franka v teh dneh psihološko vzeto tudi najbrž ni nič drugega kot plod tega drsenja. Če bi bila kaj

več, bi bilo jadikovanja in stokanja povsod mnogo več in tudi medsebojno obračunavanje bi se že začelo. Toda vse je trdno in mirno, celo v zastoju.

Zelo verjetno je, da so to »stabilizacije« francoske notranje politike spretno pripravili ravno radikalni. Leta 1875 so radikalni rešili tretji republiki njen ustavni in zakoniti okvir. Ni izključeno, da so radikalni v letu 1936 s sodelovanjem pri socialnih reformah hoteli zasidrati tretji republiki njen socialni temelj. Resnično je in drži, kar trdi Leon Blum, da danes v Franciji ni državnika ali pa stranke, ki bi si upala vreči »njegove« socialne reforme. Radikalna stranka očitno prepriča Blumu to trdno vero, ker mu razen vere v te reforme ni ostalo nič drugega kot občutej praznine, iz katere ga lahko reši samo kak skok v revolucionarne poskuse, česar pa si v sedanjem mednarodnem položaju verjetno niti francoski komunisti ne žele. Po letu 1875 je radikalna stranka dala tretji republiki mnogo moči, ki so izvedli ustavo v življenje, tako da so kot stranka srednjega človeka privedli srednji stan na vodstvo države. Po letu 1936 se načelna v zgodovini tretje republike nova doba, ki naj temelje obsežnih socialnih reform zasidra v državno življenje in v sodelovanju z zmernimi plastmi, ki jih stranka vodi, spravi te reforme v pravi obliki v življenje.

V tem položaju se radikalna stranka postavlja torej na stališče, da se naj tako zvana »pavza« v notranji politiki, ki je bila proglašena za časa razstave, podaljša čim dalj. Toda ta odmor ne pomeni ukinitve politike socialnih reform. Na podlagi modernih in socialnih radikalnih odredb se torej stranka spušta na polje izrazite »konservativne« politike in to pod vodstvom Chautempsa, ki kot predsednik vlade odgovarja za ustavni razvoj tokov, pod vodstvom Daladiera, ki je kot vojni minister odločilen v pojmovanju modernega francoskega patriotizma in Herriota, ki s precejšnjo gotovostjo lahko računa, da bo v začetku leta 1939 izvoljen za predsednika republike. Ta konservativna politika miru na znotraj pa je obenem porok za politiko miru, ki jo bo francoska vlada mogla sama podpirati v zunanji politiki.

Ob tem prehajanju radikalne stranke v konservativnem, je desničarska opozicija še bolj razorožena, dasi je bila njena izrazita neenotnost njena največja nesreča. Če se radikalom posreči njihova taktika »konservativnostjo, bo skrajna levica zgubila vse, ker se bo zmerna desnica s centrom pričela približevati radikalom. »Ustalitev razmer« v Franciji je nujna in očitno jo bo izvedla radikalna stranka. Od »ustaljenosti« mednarodne politike pa je odvisno, kako obširna bo ta stabilizacija. Čim nevarnejši bo položaj, tem več prijateljev bodo radikalni rabili, naravno najprej na levi, ker so baje na to obsojeni že od rojstva, pa tudi na desnici, kjer pa vprašanja patriotizma itak ne povzročajo nobenih težav. Radikalni so odločeni, da bodo branili demokratski režim do skrajnosti. V notranji politiki jim ta pohod ne bo delal nobenih težav. Toda tudi v zunanji politiki sami ne iščejo težav na tem polju, kar je Chautemps še nedavno poudaril, da v mednarodnem sodelovanju Francija ne more delati razlike med prijatelji z ozirom na njihove notranjepolitične režime. Od usodnosti borbe za ali proti demokraciji na mednarodnem polju je tudi precej odvisno, kolikšna bo »amplituda« radikalne konservativne politike v Franciji.

Lequellec.

Za pospeševanje smučarstva

Belgrad, 14. oktobra. AA. V svrhu propagande in pospeševanje smučar. športa v naši državi bo ministrstvo za telesno vzgojo priredilo v letošnji smučarski sezoni izlet jugoslovanskih smučarjev. Da bo ta izlet pokazal pravo moč naših smučarjev, bo letos v Sloveniji. Termin se bo določil sporazumno z Jugoslovansko zimskošportno zvezo v Ljubljani. Razen tega so v ministrstvu za telesno vzgojo v teku priprave za organiziranje tečajev za smučarske instruktore.

Občni zbor Kluba koroških Slovencev

V nedeljo, dne 17. oktobra t. l. dopoldne ob 8.30 bo v mali dvorani Narodnega doma v Celju 9. redna letna skupščina osrednjega odbora Kluba koroških Slovencev v Ljubljani, z običajnim dnevnim redom in poročilom o položaju na Koroškem. Pred občnim zborom je v opatijski cerkvi (ob 8) maša za člane in dobrotnike kluba, umrle v preteklem poslovnem letu. Mašo bere podpredsednik kluba župnik g. dr. Jan. Arncej. Opozorjamo člane z Gorenjskega in iz Ljubljane, da opotujemo v Celje v soboto popoldne z vlakom ob 13.35 z glavnega kolodvora v Ljubljani, da se bomo lahko udeležili »Koroškega večera«, ki ga priredi celjski pododbor kluba v vseh prostorih Narodnega doma v Celju.

Slovesnost v vojni akademiji

Belgrad, 14. okt. m. V soboto, dne 16. t. m., bo proslava 30. razreda vojne akademije 40 letnega službovanja v vojski. V soboto bo najprej žalna služba božja za umrle v pravoslavni voznenski cerkvi. Po službi božji bo v vojni akademiji odkrite spominske plošče, na kateri bodo vklesana imena vseh gojencev 30. razreda vojne akademije. Opoldne bo v gardnem domu slavnostno kosilo, zvečer pa prijateljski sestank. Naslednjega dne bodo še živi gojenci 30. razreda vojne akademije položili vence na grob neznanega junaka na Avali in na grob pokojnega kralja Aleksandra na Oplencu. Od živih častnikov 30. razreda vojne akademije so med drugimi sedajjni vojni minister, general Marič, general Pantelija Jurišić, poveljnik V. armade v Zagrebu in Peter Živković.

Dnevni red skupščine

Belgrad, 14. oktobra. m. Plenarna seja skupščine je sklicana za 19. oktobra opoldne. Na dnevnem redu je več zakonskih osnutkov, zakon o olajšavah, ki se podeljuje odlikovancem Karadjordjeve zvezde, in poročila odbora za prošnje in pritožbe.

Zaradi bližnjega sestanka skupščine so se pričeli pripravati v Belgrad poslanci. V poslanskih klubih je oživele. Pred plenarno sejo bodo imeli vsi poslanski klubi svoje seje, na katerih bodo izbrali kandidate za novo skupščinsko predsedstvo in v stalne skupščinske odbore. Redno zasedanje se začne 20. t. m.

Belgrad, 14. oktobra. m. Prestavljena je iz Topolščice v Sarajevo za administrativno upravnico IX. skupine Anica Teofanović-Rus. Na tehnični oddelek okrajnega načelstva v Ogulinu je prestavljen za tehničnega višjega pristava VI. skupine inž. Josip Rožan, tehnični višji pristav iste skupine na tehničnem oddelku okrajnega načelstva v Bjelovaru.

Zagrebska vremenska napoved: Pooblačenje, nekoliko toplejše, morda dež.

Po španskih bojiščih

Velik uspeh generala Franca v Asturiji

Francove vojaške sile so dosegle velik uspeh na asturski fronti. Po srditih bojih se jim je posrečilo zaestiti ves četverkot, ki leži med cestami, ki vodijo iz Cangas de Onis v Ariondas in iz Cangas de Onis v Tospe. Na leonski fronti napredujejo Francove čete v gorovju Condal de Puga in so že zasedle več važnih višin.

Obstreljevanje Madrida

Pariz, 14. oktobra. b. Ponoči je Madrid doživel zopet hudo obstreljevanje. Na mesto je padlo okoli 1200 granat.

Rdeča poročila

Valencija, 14. oktobra. AA. (DNB.) Vrhovno poveljstvo republikanskih čet objavlja: V terek so naše čete pred Madridom zavzele postojanke pri Questo della Reina, toda v sredo je sovražnik zopet zavzel nazaj te postojanke.

Na vzhodni fronti je sovražnik zavzel Valoveal in San Martin.

Na leonski fronti je sovražnik zavzel Peno Rubio.

Na teruelski fronti je naše topništvo bombardiralo železniško progo med Teruelom in Saragosom.

Bela poročila

Salamanca, 14. oktobra. AA. (DNB.) Nacionalistično poročilo pravi:

Na asturski fronti so naše čete prodrle ekoci sovražne postojanke in zavzele Siero Migues.

(Nadaljevanje s 1. strani)

pomanjkljivim tehničnim sredstvom vedno bolj zavlačuje za Japonce tako nujno in potrebno odločitev.

Japonska se dobro zaveda, da ni Kitajska njen poglavitni sovražnik. To so druge velesile, kakor Rusija, Amerika in evropske kolonialne velesile. Kitajska ni na potu panazijskemu imperializmu Japoncev. Mogla bi biti kvečjemu njen zaveznik, toda tekmeč morda šele čez mnogo desetletij. Toda Japonska je segla po njenem ozemlju v tem trenutku zaradi tega, ker je bila prepričana, da ostale velesile še niso pripravljene na vojno, na katero se mrzlično pripravljajo in da jo zaradi tega pri njeni osvajalni vojni ne bodo mogle ovirati. Poleg tega je računala tudi na to, da imajo velesile toliko opravka s svojimi domačimi neprilicami in na drugih predelih sveta, da ne bodo mogle učinkovito preprečiti japonskega pohoda na kitajsko ozemlje.

Ta del japonskega vojaškega računa se je spočeta izkazal kot pravilen. Tudi tam, kjer je ogortenje zaradi pohoda Japonske najhujše, zaenkrat ne misli nihče na to, da bi prijel za orožje v prilog Kitajcev. Grozno je gospodarskim bojkotom in pošiljanje orožja na Kitajsko je zaenkrat vse, kar je svet spravl skupaj. Toda japonski vojaški krogi so se zmotili o moči obrambe kitajskega naroda. Ona je v dobri vojaški izvežbanosti in v pogumu, ki ga kažejo ob sedanjem japonskem napadu presenetila vse svet. Kljub brezdvomni vojaški in tehnični premoči morejo Japonci uvideti, da ne bo tako lahko mogoče pripraviti Nankinga k predaji in da bo morda treba še dolge vojske in nastavitev še mnogo večjih vojaških moči. S tem

Na vzhodni fronti so naše čete prodirale naprej čez reko Pilon južno od Ariondaza.

Na madridski fronti je sovražnik sinoči večkrat napadel naše postojanke pri Quetai dela Reina. Vsi napadi so bili odbiti.

Na aragonski fronti so pri Sabinanigu naše čete popravile svoje postojanke in v odseku Orni odbile sovražne napade. Južno od Ebra je sovražnik silno napadel naše postojanke, a je bil odbit.

Obupal, da bi mogel pomiriti anarhiste in komuniste

Predsednik Katalonije odstopil

Barcelona, 14. oktobra. TG. Predsednik katalonske vlade Companys je odstopil. Odločitev je prišla nepričakovano. Vsi poskusi, da bi Companys pregovoril naj ostane, so ostali brezuspešni. Zelo verjetno pa je, da se je Companys umaknil, ker mu je breme pretežko in ker in ve več, kako bi preprečil neprestane spore med anarhisti in marksisti. Companys je sam izjavil, »da mora na čelo katalonske vlade priti mož, katerega prošlost politično ni obremenjena«. Kaj to pomeni, Companys ni hotel pojasniti.

Anarhisti ob moč

Cerbere, 14. oktobra. AA. (Havas.) Edouarda Barjobero, bivšega ravnatelja glavnega urada v Barceloni, in njegove sodelavce, med njimi anarhista Aurelija Fernandeza, bivšega svetovalca za social-

pa prihaja Japonska v zelo nevarnem položaju, da izgubi prednost, ki si jo je priborila z nepričakovanim nastopom pred drugimi velesilami. V nevarnosti je, da bo svoja vojaška sredstva v tolikšni meri morala zastaviti na kitajskem bojišču, da se morebitnemu skupnemu nastopu velesil ne bo mogla več upirati. Kot grozeče svarilo se dviga ponižanje pred 42 leti, ko je skupen nastop velesil pripravil Japonsko skoraj ob vse sadove njene prve kitajske vojne. Čeprav je danes dosti drugačen položaj v mednarodnem svetu kakor pred štiri desetletji, vendar se Japonska zaveda velikih nevarnosti, ki se jim izpostavlja z dolgotrajno imperialistično vojsko. Japonska se nahaja v marsikakem pogledu v podobnem položaju kakor Italija v abesinski vojni. Ona potrebuje hitre zmagaje, kakor jo je v Abesiniji tudi z vsemi sredstvi izvajal maršal Badoglio, zato da prehitri razna posredovanja. Japonska mora gledati, da se čimprej izmota iz te vojne, ki jo je v vojaškem pogledu itak od vsega početka smatrala le za postransko vojaško akcijo, ki pa ji sedaj grozi, da se bo razvila v vojno velikega sloga, ki bo zavzela vse njene razpoložljive sile.

Hitra zmagaja, hiter polom kitajske vlade v Nankingu, to je cilj, za katerim z vsemi silami stremi japonsko vojno vodstvo. In ker je ta cilj, po vseh znakih soedeč, še zelo daleč, so Japonci posegeli po vseh sredstvih vojnega strahovanja, da zlomijo odpor Kitajske. Po bombardiranju kitajskih mest so sedaj pričeli s plinskimi vojnimi, ki je gotovo najstrašnejše moderno orožje. Toda kljub temu je vprašanje, če bodo s tem Japonci dosegli svoj zaželjeni učinek. Morda bo njihovo brezobzirno barbarstvo pospešilo to, česar se najbolj boje: poseg ostalih velesil v njihove imperialistične načrte.

no politiko v vladi generalidada, so zaprli v glavno jetnišnico v Barceloni. Barjobero je bil nekoč odvetnik ibereke anarhistične zveze, nekaj časa sodni diktator Katalonije; njegove žrtve so bile pa v glavnem osebe, ki so jih dolžili, da pripadajo desničarskim organizacijam. Zadnje čase so anarhisti popolnoma prišli ob svoj nekoč velikanski vpliv v Kataloniji. Nekateri njihovih poglavarji so zdaj zaprti, večina izmed njih je pa zbežala čez mejo v Svico in je popolnoma izključeno, kakor govore, da bi anarhisti ponovno igrali kakršnokoli vlogo v španski vladi.

Brezposelni jns-arji

Nekdaj najbolj glasna, najbolj domišljava in najbolj nestrpna skupina politikov in politikantov je danes kljub razburjenju zaradi tako imenovanega sporazuma brez pametnega političnega posla Večjeje poraza kot je doletel te ljudi si pač ni mogoče misliti. V najostrejši opoziciji so proti vladi, pa tako malo pomenujo, da se jih niti opozicija ni marala poslužiti, čeprav so silihi k njej kakor maček k vrelci kaši, čeprav so se ji dobrih krajevnim razmeram primerno. Danes se je izkazalo, da so ti ljudje, ki so se proglašali za steber države, ki so si lastili v izključno last vse državljanske čednosti, nepotrebni. Popolnoma nepotrebni, nihče ne vpraša po njih, ne državljani, ne država. Še tega nihče ne čaka, kakšno stališče bodo zavzeli do zagrebških dogovorov, vse gre lepo brez njih, mimo njih. Biti brezposelna opozicija, to je za tiste, ki so se zaklinjali, da bi brez njih država propadla, pač najbolj bridke delež. Pa so ga zaslužili!

Iz te zadrege naj bi jih reševalo ljubljansko »Jutro«. Zagrebški dogovor je močno naperjen ne samo proti obstoječi ureditvi države, ampak kar je najslabše, ne predlaga, niti ne nakaže kake drugačne ureditve in po vsem dosedanjem obnašanju jns-arjev bi bilo sklepati, da bodo z jasno besedo proti njemu. Toda s tem bi potegnili z vlado in bi ne bili več opozicija, ako bi se pa izrekli zanj, bi pa potegnili z opozicijo, ki je pa v

Austrija bo kmalu — enotna

Dunaj, 14. oktobra. TG. Od 1. novembra dalje avstrijska domovinska fronta, ki je edina v Avstriji dovoljena stranka, ne bo več sprejemala novih članov. Nasprotniki imajo torej še 14 dni časa, da napravijo pokoro in se priglasijo. Na članstvo domovinske fronte so navezane velike ugodnosti. Tako se nikomur, ki ni član domovinske fronte, v bodoče ne sme izdati ne orožnega lista in ne dovoljenja za vožnjo avtomobilov in motornih koles. Potem takem političnem nasprotnikom, ki so sprejemali iz Nemčije avtomobile za agitacijo, odslej ne bo več mogoče vozariti se okrog po državi in rovariti proti Avstriji. Prav tako ne bodo mogli hoditi na lovskie sestanke, kot je to sedaj bila navada, če so se hoteli med seboj pomeniti o delovanju proti režimu. Nadalje bodo obrtniki, ki niso včlanjeni v domovinski fronti, ne dobijo več nobenih naročil od države in nobenih novih dovoljenj, izpostavljeni pa so nevarnosti, da stare pravice zgube. Tudi delavci, ki niso včlanjeni v domovinski fronti, ne pridejo v poštev pri novih zaposlitvah, razen če ni nobenih drugih priložev iz domovinske fronte. Končno je tudi delovanje pri javnih držav-

nih ali deželnih in avtonomnih ustanovah strogo navezano na članstvo domovinske fronte.

Iz vrst avstrijskih monarhistov se čuje, da bodo svoje gibanje prilagodili domovinski fronti. O narodnih socialistih in marksistično usmerjenih delavcih pa še ni znano, kako se bodo odločili do uodnega 1. novembra.

44 milijonov je prigoljuijal

Bruselj, 14. oktobra. AA. (Stefani.) Pred tukajšnjim kazenskim sodiščem se je pričel senzacionalen proces zaradi prevaj ruskega žida Julija Barnata in njegovih prajdašev. Barnata so nemška sodišča že večkrat obsodila zaradi prevaj, nato je pa prišel v Belgijo, kjer se mu je s potuho več uglednih osebnosti posrečilo oslepiti belgijske vlagalce za 12 milijonov frankov. Razen tega je s ponarejenimi listinami oškodoval belgijsko narodno banko za 32 milijonov. Zadnje čase je Barnat izjavljal, da ne bo pristvoval procesu, ker je bolan. Mislijo, da bodo razprave trajale precej dolgo in da bodo dale senzacionalna odkritja.

100 letnica skladatelja Antona Foersterja

Meseca decembra letošnjega leta preteče 100 let, odkar se je rodil slavni slovenski skladatelj Anton Foerster, ki zavzema v glasbeni zgodovini našega naroda izredno častno mesto. Prva in največja zasluga Foersterjeva je, da je reformiral našo cerkveno glasbo od 70 let minulega stoletja dalje. Bil je ravnatelj kora ljubljanske stolnice, ravnatelj orglarske šole in je kot tak vzgojil vso starejšo generacijo slovenskih orglavcev. Velike pa so njegove zasluge tudi na posvetnem glasbenem polju, saj se imamo njemu zahvaliti za celo vrsto najlepših in najmočnejših pevskih zborov, samospelov, predvsem pa za prvo in najpopularnejšo slovensko opero Gorenjski Slavček. Prav posebnih zaslug pa si je stekel Anton Foerster na glasbeno-vzgojnem polju, saj je skoraj vse pedagoške glasbene knjige napisal on sam.

Da bo dostojno proslavljena pomembna obletnica v zgodovini slovenske glasbene kulture, je bil osnovan posebni odbor, ki pripravlja proslavo te obletnice. Prireditelji koncertov so: Glasbena Matica ljubljanska, Cecilijansko društvo, Pevska zveza in Narodno gledališče v Ljubljani.

Spored proslave je naslednji:

V nedeljo, dne 7. novembra bo v stolnici zvečer ob pol 6. koncert Foersterjevih cerkvenih skladb, pri katerem sodelujejo cerkveni pevski zbori ljubljanskih cerkva, in sicer sv. Nikolaja, sv. Cirila in Metoda in sv. Jožefa. Pri orglah sta msgr. Premrl in prof. Tomc, dirigenti pa A. Lavrič, L. Puš, dekan dr. Kimovec in prof. Matija Tomc.

V ponedeljek, dne 8. novembra zvečer ob 20. priredi Pevska zveza koncert, pri katerem bo sodelovalo okrog 500 pevcev v veliki Unionski dvorani. Dirigenta prof. Bajuk in prof. Tomc.

V soboto, dne 13. novembra bo v Operi prva izvedba opere Gorenjski slavček v novi predelavi, ki jo pripravlja ravnatelj opere g. Mirko Polič.

V nedeljo, dne 14. novembra bo ob 11. dopoldne odkritje Foersterjevega spomenika pred poslopjem Glasbene Maticе v Vegovi ulici.

V ponedeljek, dne 15. novembra koncert Foersterjevih skladb, ki ga izvaja pevski zbor Glasbene Maticе ljubljanske pod vodstvom ravnatelja Poliča.

Ves teden od 7. do 14. novembra bo v mali Filharmonični dvorani Foersterjeva razstava, ki jo

pripravlja v imenu Glasbene Maticе vodja Folklornega instituta g. France Marolt.

Na proslavo enega naših največjih glasbenih kulturnih delavcev že danes opozarjamo vse rojake, društva pa prosimo, da v zgoraj navedenih dneh se prirejajo drugih prireditev.

VAŠE PERILO BO SNEŽNOBELO IN DIŠEČE OD

Maribor za socialno skrbstvo

Maribor, 13. oktobra. Po predpisih mora proračunski predlog mestnega socialnopolitičnega urada odobriti najprej socialnopolitični odsek mestnega občinskega sveta ter ga potem predložiti mestnemu svetu, da ga ta priključi rednemu proračunskemu predlogu, ki pride potem v obravnavo v finančni odsek ter v končno odobritev pred mestni svet. Proračunski predlog za leto 1938-39 je sedaj narejen ter se bo obravnaval na prihodnji občinski seji. Predlog bo zanimal tudi širšo mariborsko javnost, saj zopet nazorno dokazuje vso veliko skrb, ki jo poseveča mariborsko mesto ureditvi socialnega vprašanja. V tem pogledu je Maribor gotovo daleč pred vsemi mesti v naši državi, saj po številu svojega prebivalstva in po svoji gospodarski moči največ žrtvuje za socialne zadeve ter ima tudi največ vzorno urejenih socialnih zavodov.

Novi predlog predvideva v prihodnjem proračunskem letu 3.156.525 din izdatkov za socialne namene. Kljub navodilom finančnega ministristva o potrebi znižanja proračuna je bilo mogoče izvršiti znižanje samo pri nekaterih postavkah, do čim zahtevalo razmere, da so se druge postavke zopet zvišale. Tako znaša znižanje 24.669, zvišanje pa 180.804, tako da bi po tem predlogu izdala mestna občina za socialne namene v prihodnjem proračunskem letu za 156.135 din več, kakor v tekočem letu. Zvišanje gre predvsem na račun vzdrževanja poslopij, za podpore siromašnim vojnim obveznikom za časa vstopka v kader ali na orožne vaje, za hiralne stroške, za revne otroke v otroškem vrtcu, za oskrbo otrok v tujih zavodih, za zdravila in bolniške pristojbine za siromašne. Za stalne podpore je predvideno v novem proračunu 506.520 din, za občanske podpore 50.000, hiralniški stroški 138.700, za mestno oskrbnišnico 581.948, za mestno ljudsko kuhinjo 359.105, za stalne mladinske podpore (vzgojnine in rejnine)

211.680, za mestni mladinski dom 288.044, za mestno dnevno zavetišče v V. okraju 111.102, za oskrbo otrok v tujih zavodih 58.380, za počitniške kolonije 75.300, za podpore brezposelnim delavcem 120.000, za penzijski lond mestnih delavcev 80.000, za pomoč brezstanovanjem 50.000, za zdravila in bolniške pristojbine za siromašne 250.000 din itd. Navedli smo samo nekatere postavke iz obširnega proračunskega predloga iz katerega se zrcali velika skrb mestne občine za siromašne meščane, pa tudi vsa velika revščina ki se v mestu zaradi industrializacije in krize od leta do leta veča.

K slovesnostim na Rakek!

V nedeljo 17. oktobra 1937 ob 12.30 bo Notranjska odkrila spomenik blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Rakeku pred železniško postajo.

Odbor je pripravil vse potrebno, da bo svečanost čim slovesnejša. Vse je prav tako pripravljeno in dovršeno, kakor je bilo za 5. september, zato prosimo vsa že vabljená društva, da se udeležijo odkritja v čim večjem številu in da pridejo na slavnostni prostor najpozneje do 11.30, kjer jim bodo odkazali reditelji odgovarjajoči prostor. Prav tako naj bodo na prostoru tudi šole ob tej uri. Narodne noše, prapori, polagatelji vencev bodo imeli poseben prostor poleg spomenika. Po odkritju bo mimohod vojske in gasilcev in nato koncert godbe dravske divizije in pevskega društva »Sloga« iz Ljubljane.

Odbor opozarja vse udeležence na vlak, ki prihaja prav k odkritju iz Ljubljane, dalje na poštni rdeči žig, ki ga je za ta dan dovolila poštna uprava, fotoamaterji naj izrabijo ugodno priliko za posnetke najlepše svečanosti na Notranjskem. Parkiranje avtomobilov in ostalih vozil bo na travniku nasproti lesnemu skladišču Kovač.

Točen raspored svečanosti bo objavljen jutri in v nedeljo v vseh časopisih.

O smrtni nesreči na lovu

K večeršnjemu poročilu o tragični smrti g. Filipa Vodopivca na brakadi v lippljenskem lovišču nam je bližnji sosed g. Vodopivca poslal tole sporočilo:

Družba starejših izkušenih lovcев se je podala dne 13. oktobra 1937 na lov v bližino Zupanove jame pri Grosupljem. Po končanem prvem pogonu ob ok 13. uri se je vsa družba zbrala ter jih je vodja lova odpeljal na nova stojišča za drugi pogon. Prvo stojišče je bilo odkazano tovarišu Vodopivcu Preden je bilo zasledeno zadnje stojišče, je počil strel na prvem stojišču. V dobri veri, da je streljal pokojni na lisico, ki se, kakor je vsem lovcem dobro znano, kaj rada izmuzne pogonu psov, ni posvečala družba temu strelu nobene pažnje. Pogon se je vršil nemoteno dalje; trajal je dobre pol ure. Po končanem pogonu je zbral vodja lova družbo še štirih lovcев, ki se je podala proti prvemu stojišču in tam našla pokojnega Vodopivca na tleh z zvejočo rano na glavi.

Po vseh okoliščinah sodeč, se je zgodila pokojnemu tovarišu nesreča na ta način, da se je odlomil trhel hloč, na katerem je sedel, ter se mu je pri padcu sprožila puška.

Vse druge komentarje in govornice družba kategorično odklanja ter pripisuje ta tragični dogodek zgolj nesreči.

Ta cerkev bo pa lepa!

V Belgradu grade novo, veliko pravoslavno cerkev sv. Marka. Cerkev bo zgrajena v monumentalnem bizantinskem slogu. Je že precej dograjena, zadnja dela, kamnoseška na prednji fasadi, morajo po pogodbi biti končana do 1. novembra. Doslej je gradba požrla 15 milijonov din, pa bo treba še nekaj milijonov, da bo cerkev sposobna za bogoslužje. Dosedanja sredstva pa so izčrpana, zato se je uprava cerkve odločila prodati del cerkvenega sveta Rdečemu križu, ki je vreden okrog 1.200.000 din. Za notranjo opremo pa bo potrebna vsaj še dvakrat tolikšna vsota, ki jo cerkvena uprava namerava dobiti s prodajo cerkvenega sveta v Takovski ulici, ki je po regulaciji pripravljen za park in za palačo gradbenega ministristva. Občina, oziroma gradbeno ministristvo naj bi ta svet odkupila in kupnino takoj izplačala, tako cerkvena uprava upa priiti do zadostnih sredstev za dograditev nove cerkve.

Predavanje francoskega učenjaka v Ljubljani

Prof. Georges Blondel o gospodarskem položaju v Evropi

Ljubljana, 14. oktobra.

Naše mesto je obiskal v sredo prof. Georges Blondel, znameniti francoski gospodarski učenjak z »Ecole des Sciences économiques et politiques« v Parizu (visoke šole za gospodarske znanosti). G. prof. Blondel je svetovno znan strokovnjak za gospodarska vprašanja in temeljito pozna skoraj vse gospodarstvo Evrope, z izjemo morda Portugalske, kakor je sam naglasil. Prof. Blondel je imel v sredo zvečer v francoskem institutu predavanje o ekonomskem položaju Evrope od zaključka svetovne vojne pa do današnjih dni. Tvarina, ki jo je obravnaval prof. Blondel je v splošnem sicer znana, vendar pa je prof. Blondel zajel to obsežno poglavje na svojstven in eleganten način ter je v razmeroma kratkem času v prostem govoru na duhovit način obdelal veliko snovi. Lepa oblika predavanja je zajela vse, tudi take, ki niso podučeni o gospodarskih vprašanjih in celo take poslušalce, ki obvladajo francoščino le površno, pa so vendar pozornost sledili duhovitemu govoru prof. Blondela.

Iz predavanja prof. Blondela smo posneli, da je predavatelj prepotoval do malega vse evropske države ter se seznanil z nešteti gospodarskimi političnimi strokovnjaki, tako da pozna ustroj po sameznih državah boljše, kakor domačini sami. Seznanil se je na primer z bivšim predsednikom Zedinitenih držav Wilsonom in spoznal kakšne nazore je imel ta ameriški državnik o Evropi in kako si je predstavljal novo organizacijo Evrope, ki naj bi se spremenila po vzorcu v Ameriki v Zedinjene države Evrope. Prof. Blondel je študiral ne samo v Franciji temveč tudi v Berlinu ter je med tistimi redkimi, ki se morejo postaviti, da so v nemškem Reichstagu poslušali Bismarcka in celo Moltkeja kar je še večja redkost. Prof. Blondel je na lastne oči na svojih potovanjih po Evropi prišel do zanimivih konstatacij, kako najti zdravila za gospodarsko bolno Evropo, zlasti odkod izvira ta bolezen.

V prvi vrsti so to razni pretirani nacionalizmi in nacionalni egoizmi, ki so povzročili strogo ločitev med državami, velike carinske zapreke in pa zlasti papirnati denar.

Pred vojno je bil denar stalen in smo natančno vedeli, koliko velja 1 francoski frank, da je enak švicarskemu franku, liri, dinarju, levu in eličnim valutam. Kurzne diference med drugimi valutami so bile neznačne, kar ni oviralo prometa. Sedaj

Vlak povozil avtomobil

Murska Sobota, 13. okt.

Predvečeršnjim ob pol sedmih zvečer se je zgodila velika nesreča na železniški progi v Murski Soboti. Iz Beltincev je privozil tovorni avtomobil g. Ane Propet iz Gor. Radgone, naložen z jajci in okoli 900 komadi perutnine. Na avtomobilu so bili sofer, gospodična lastnica in delavec Cagran Martin. Iz Murske Sobotе je odhajal redni osebni vlak ob pol sedmih zvečer. Proga ni bila zaprta, zakaj, še ne vemo. Avto je vozil mimo in v tem trenutku ga je srečal vlak. Lokomotiva ga je zadela v zadnji del, prevrnila vse zaboje in zdrobila del avtomobila. Delavec Cagran je dobil resne poškodbe po glavi od strtega stekla. Druga dva sta ostala nepoškodovana. Delavec leži z obvezano glavo v bolnišnici. Ubityh je več jajc in perutnine. Druga perutnina se je pa razbežala na vse strani. Materialna škoda je velika. Vzrok nesreče je v tem, ker ni bila zaprta proga. Avtomobil je daljal signale, česar pa vlakovodja očitno ni slišal. Je bila že precejšnja tema. Na kraju nesreče se je zbrala velika množica radovednežev. Se ni dve leti, ko je na istem mestu zgubil življenje sofer Lukašek in bi tudi sedaj bili vsi trije mrtvi, če bi avtomobil privozil 2 sekundi pozneje.

V Soboti je to mesto sploh nevarno, ker je kolodvor tako blizu glavne ceste. Saj že pri kretanju vagonov morajo ceste vedno zapreti, ker vlak nima prostora na samem kolodvoru. Kakor mnogo drugih stvari, tako je tudi kolodvor neprimeren na tem mestu v Murski Soboti.

Škrlatinka in davica v litijski okolici

Šest otročičev ene same družine v bolnišnici

Litija, 14. oktobra.

V prvih dneh tega tedna se je pojavila huda otroška bolezen škrlatinka v Litiji. Prve znake te bolezni je dobila sedemletna Lenčič, učenka I. razreda litijske šole. Dva dni po obolevanju je pa zbolel njen triletni bratec. Po nasvetu zdravnika so starši s prvim vlakom odpremili oba v ljubljansko bolnišnico.

Domnevajo, da je dobila kal bolezni od svojih součenk. Marsikateri starši ne poznajo nevarnosti takih obolenj in ne pošljejo o pravem času svojih otrok k zdravniku.

V vasi Mala Štanga je pa zbolelo pri družini Avsec vseh 6 otrok v starosti od treh do sedem let. Poklicani zdravnik je ugotovil nevarnost bolezni in sporočil okr. načelstvu v Litiji. — Takoj je telefoniral po reševalni avto, ki je odpeljal vseh šest otrok v bolnišnico.

Starši naj v takih primerih obolenj nemudoma pokličejo zdravnika in s tem preprečijo nova obolenja okuženja bližje okolice.

Vodovod v Marenbergu se poveča

Pred vojno zgrajeni vodovod v Marenbergu že dolgo ne zadošča več potrebam trga in se zato vsako leto ob suši ponavlja silno pomanjkanje vode. Prav posebno hudo bi se utegnulo maščevati tako pomanjkanje vode ob kakem požaru, ko gasilci pri najboljši volji ne bi imeli vode za gašenje. Izdatnost studencev, ki so zajeti za sedanji vodovod, je tako majhna, da se nateče v vodovodni rezervoar komaj 40.000 litrov vode na dan. Za zasebno porabo so na razpolago še nekateri drugi skromni izviri, ki pa za ojačenje vodovoda ne pridejo v poštev, do čim bi pri današnjem stanju prebivalstva potreboval trg 80.000 litrov vode na dan.

Higienski zavod je izdelal načrt, po katerem naj bi se ojačil stoječi vodovod z zajetjem novih izvirov. Zajel naj bi se izdaten studenec, ki izvira pri koči posestnika Navšnika pod Sv. Tremi kralji v občini Gornja Vižina, ki daje ob suši še vedno nad 60.000 litrov vode na dan. Skupno s starimi zajetji bi potemtakem razpolagal ojačeni vodovod v Marenbergu s 100.000 litri vode na dan, kar bi zadoščalo tudi za razvoj trga v bodočih 20 letih. Od zajetja pod Sv. Tremi kralji bo treba napeljati 2280 m dolg cevovod do rezervoarja, ki bo za ta

izvir zgrajen na drugem mestu, kakor stari rezervoar. Rezervoar bo držal 80 kubičnih metrov vode in bo deloval kot protirezervoar napram staremu, kar je glede na raztezajno zazidavo trga zelo ugodno. Celotni proračun za zajetje, nabavo cevi, izkop jarkov in zgradbo rezervoarja je preračunan na 340.000 dinarjev.

Ban g. dr. Marko Natlačen je te dni potrdil načrte in proračune in odločil, naj se iz eredejev, ki so že na razpolago, nabavijo z licitacijo potrebne cevi za vodovod.

— Pri neredni stolici, napetosti črev v sled zapeke prav odlično odvaja naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po mis. soo. poi. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 25.

Izredni cestni prispevek

V »Službenih novinah« z dne 13. oktobra je izšla uredba o izrednem cestnem prispevku za izkoriščanje državnih in nedržavnih cest.

To uredba je predpisal gradbeni minister na podlagi čl. 53, točka 7 finančnega zakona za leto 1937-1938.

Uredba vsebuje najprej splošna določila, ki ustaljujejo pojem normalnega izkoriščanja tako kot ga predpisuje smiselno zakon o državnih in nedržavnih cestah. Gre za prevoz posameznikov in njihovih družin in vsega, kar je posamezniku potrebno za njegovo bišno ali poljsko gospodarstvo pod pogojem, da izvršuje ta prevoz z vozili z živalsko vprego, pa ne več kot 52 ton letno. Izredni cestni prispevek je samo naknadna škoda za večje izkoriščanje cest kot je normalna poraba. Torej ni niti davek, niti doklada, niti taksa itd.

Izredni prispevek plačajo lastniki blaga. Če se to ne da ugotoviti, plača prispevek lastnik prevoznega sredstva. Prispevke pa morajo plačevati tudi traktorji, mlatiline in itd., če se prevažajo po cestah in posebno kvarijo ceste.

Uredba nato določa izjeme, ki so oproščene plačila izrednega prispevka: 1. Trgovci in obrtniki za prevoz svojega blaga in materiala, če njihov blagovni promet ne prekaša količine 52 ton letno. 2. Kmetje za prevoz svojih poljskih pridelkov do hiše brez ozira na količino in na trg do vključno 52 ton letno. 3. Prevoz materiala za izdelavo in popravilo drž. in nedržavnih cest. 4. Lastniki potniških avtomobilov (taksijev), izvoščkov in navadnih voz, ki služijo za prevoz potnikov, če lastnik izključno s temi vozmi vzdržuje sebe in svojo družino in mu to sredstvo služi za poklic, pod pogojem, da lastnik sam šofira in vodi, pa to dokáže. Lastniki potniških avtomobilov taksijev, ki vrše redni promet na odrejeni liniji med posameznimi kraji, plačajo izredni prispevek. Nadalje je oproščen prevoz poštnih pošiljatev z državnimi ali zasebnimi vozili, toda prevoz potnikov in drugega blaga je podvržen plačilu prispevka, nadalje je oproščena država, humanitarne ustanove, kmetijske zadruge za prevoz lastnih proizvodov svojih članov do skupnega skladišča, zveze kmetijskih in drugih združenj, če ne dele dobička po združenih deležih, za prevoz svojim članicam do 52 ton letno, prevoz hrane za pasivne kraje.

Višina prispevka.

Izredni prispevek se ugotavlja kot odstotek na vozilno in se torej odmerja samo na tovor (potnika), ne pa na lastno težo prevoznega sredstva.

Ključ za odmero prispevkov je naslednji:

1. Potniški zasebni avtomobili, ki služijo samo za lastno porabo, pavšalno 200 din letno od voza.

Potniški zasebni avtomobili, ki prevažajo tudi druge potnike (taksiji), plačajo letno pavšal 500 din.

2. Avtobusi: za linije konkurentne državnim železnikom 0,25 din od avtobusa in prevoženega kilometra, za delno konkurentne linije 0,15 din, za nekonkurentne proge 0,10 din. Potniški avtomobili, ki vrše redni promet na gotovi liniji med posameznimi kraji, plačajo 0,10 din za konkurentne linije, oziroma 0,06 in 0,04 din od avtomobila in prevoženega kilometra.

3. Tovorni avtomobili: 0,10 din od tone tovara in prevoženega kilometra brez ozira, če je linija konkurentna ali ne. V primeru, da se količina prevoženega blaga ali prevoženih kilometrov ne more ugotoviti, se plača pavšalno letno za vse ceste v državi: če je nosilnost do 0,5 tone, 500 din letno, 0,5-1 tone 1000 din, 1-2 1750, 2-3 2500, 3-4 3250, 4-5 4000 in 5-6 ton 5000 din letno. Za vsako tono nosilnosti nad 6 ton se doda še 1000 din letno. Nopolna tona se računa za polno. Za priklopne vozove se plača od kom. pavšalno 2000 din letno. Če je višina prispevka po km in tonazi nižja kot bi bila višina po pavšalu, se računa končno prispevek po pavšalu.

4. Vozovi z živalsko vprego: 0,08 din od tone tovara in prevoženega kilometra, pri vozovih z nepredpisanimi platitštem se poviša prispevek na 0,12 din. Ob priliki odmere prispevka morajo obvezniki predložiti svoje trgovske knjige, iz katerih se more videti, koliko so prepeljali materiala in blaga za zadnje leto. Če teh knjig ni, mora koristnik doprinesiti druge podatke, po katerih se mora obračunati prevoz. Dolžnost tehničnega oddelka okr. načelstva je preveriti take podatke.

Minister za gradbo more z ozirom na pomen ceste ali prevoza v izjemnih primerih povečati ali zmanjšati ključ za odmero, posebno če gre za kovsno blago ali blago velikega volumena, pa male vrednosti.

Izredni prispevek se odmerja v prvi polovici januarja za vse leto na podlagi prometa v prejšnjem letu. Če se na koncu leta pokaže, da je prevoz bil večji ali manjši, se predpisani prispevek primerno prilagodi. Odmero izvršuje tehnični oddelek okrajnih načelstev, in sicer sporazumno z obveznikom na podlagi podatkov, katere dobi od obveznika in s svojimi podatki. Če ne pride do sporazuma, se lahko obveznik v 10 dneh pritoži na zapisnik, potem pa odloča ban.

Poraba prispevka.

Izredni cestni prispevek se mora porabiti za vzdrževanje onih delov cest, za katere je bil tudi plačan. Prispevek, ki je bil plačan za izkoriščanje cest s sodobnim cestiščem, se varuje za obnovo teh cestišč. V vseh primerih se porablja prispevek: 30% za državne, 60% za banovinske in dovodne ceste, 10% za občinske ceste.

Prispevek lahko interesi plačajo tudi v materialu, kar bo odredil poseben pravilnik.

Prispevek lahko obvezniki plačajo v mesečnih obrokih, in sicer za prva dva meseca do 10. februarja, potem pa vsak mesec do 10. za naprej. Lastniki potniških avtomobilov plačajo prispevek ali enkrat letno, najdalje do 1. februarja, ali dvakrat letno do 1. februarja in do 1. junija. Prispevki se plačajo ali režiserjem tehničnega oddelka okrajnih načelstev ali po polnočih.

Uredba določa tudi denarne ali zaporne kazni za napačne prijave do 1500 din ali do 30 dni zapora.

Uredba je stopila v veljavo dne 13. oktobra, velja pa od 1. aprila 1937 dalje za vse obveznike, katerim ni bil predpisan izredni cestni prispevek za koledarsko leto 1937. Za ostale obveznike, katerim je prispevek že odmerjen ali je postopek v teku, velja uredba od 1. januarja 1938. Lastniki avtomobilov plačajo za 1937 polovico označenih vsot. S to uredbi so razveljavljena navodila gradbenega ministrstva iz leta 1936.

Velik dotok državnih dohodkov

Po začasnih podatkih so dosegli državni dohodki v mesecu avgustu letos veliko vsoto 1.009,9 milij. din, dočim so znašali julija letos samo 902 milij. din. To veliko povečanje dohodkov je pripisovati predvsem zapadlosti zemeljine (obroka) v tem mesecu. V avgustu zadnjih let so znašali državni dohodki (v milij. din):

1. 1931 = 1.014	1. 1935 = 904
1. 1932 = 880	1. 1936 = 903
1. 1933 = 830	1. 1937 = 1.100
1. 1934 = 906	

S tem smo presegli dohodke v letu 1931, ki so bili še razmeroma znatni in so se približevali rekordnemu stanju.

Skupno so v prvih 5 mesecih proračunskega leta 1937-1938 znašali državni dohodki 4.609,5 milij. din, dočim so v isti dobi znašali izdatki 4.063,7 milij. din. Dohodki so znašali 63,7 milij. din več kot proračun ali 101,4% proračunske vsote.

Posamezne vrste dohodkov so znašale avgusta letos (podatki za avgust lani v oklepajih): neposredni davki splošni 237,1 (209,1), posebni neposredni davki 69,8 (49,8), izredni neposredni davki 17,0 (14,3), takse 97,4 (79,7), trošarina 73,3 (69,3), carina 90,8 (50,5), monopoli 184,2 (180,7), železnica 203,0 (154,4), gozdovi 11,8 (4,5), pošte 45,9 (37,1) milij. din.

Zborovanje gostilničarskih organizacij v Splitu

Kakor smo že na kratko poročali, je bila 6. in 7. oktobra t. l. v Splitu skupščina Državne zveze gostilničarskih organizacij in seje njenega glavnega odbora.

Izmed najvažnejših točk dnevnega reda je bila razprava o predvideni uredbi o obsegu obratovalnih pravic gostilničarskega obrta, ki naj uredi vsa dosedaj še nerešena aktualna vprašanja, ki se tičejo tega obrta. Zivahno razpravo je vzbudilo posebno načrt za sanacijo našega hotelirstva in v obče celokupnega gostinstva, kakršnega je predložila Zveza združenj gostilničarskih obrti dravske banovine po svojih zastopnikih. Ta načrt predvideva razbremenitev zadolženih gostinskih podjetnikov z znižanjem obrestne mere, na drugi strani pa pocenitev kreditov za nove investicije, ki so v gostilničarskih podjetjih vsako leto potrebne. V najkrajšem času

bo v to svrhu sklicana posebna anketa v Belgradu, da se končno doseže ustanovitve gostinskega kreditnega zavoda. Od predlogov, ki so bili stavljeni po delegatih dravske banovine, naj še omejnimo predlog, da se novelira zakon o zaščiti delavcev posebno v kolikor se tiče naknadnega plačevanja nadur, nadalje sprememba uredbe o pomožnem gostinskem osebju, izdaja tolmachenja k uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov glede vaških gostilničarjev, ukinitve prodaje alkoholnih pijač v originalno zaprtih steklenicah po trgovinah in točenje pijač ter prodajo jedil za takojšnji konzum po raznih nabavljajlnih zadrugah. Zadnje čase se namreč opaža, da vaški trgovci silno izrabljajo pravico prodaje alkoholnih pijač v originalno zaprtih steklenicah, zaradi česar postajajo njihove trgovine pod to krinko prave gostilne, ki silno škodujejo vaškim gostilničarjem. Iz poročila glavnega tajnika pa je bilo posneti hudo borbo, ki so jo gostilničarske organizacije vodile proti UJMi. Zastopnik dravske banovine je vztrajal na svoji svojevčasni zahtevi, da se sedanji delegat prosvetnega ministrstva, v avtorskem posredništvu odpokliče, ker je sam avtor in poleg tega še tajnik avtorskega združenja, zaradi česar ne more biti razodnik v sporih, ki so med avtorji in gostilničarji neizogibni. Poleg tega je tudi zahteval, da naj določa posebna paritetna komisija za vsako leto avtorske honorarje, da se gostilničarstvo reši dikтата UJMe.

Na skupščini in na sejah se je razmotrivala tudi spomenica Zveze za tujski promet v Ljubljani glede prometno-tarifne in devizne politike ter so bili imenovani zastopniki gostinstva v akcijski odbor, ki naj skupno z delovno zajednico turističnih zvez izdela posebno predtavko v vseh perečih tujkoprometnih zadevah na merodajna mesta. V akcijski odbor iz dravske banovine je izvoljen zvezni predsednik g. Majcen Ciril.

Izredna skupščina pa je pokazala, da se gostilničarski stan pojavlja kot jako važen gospodarski činitelj, kateremu bodo morale oblasti posvečati večjo pozornost, če ne bodo hotele škodovati turizmu.

Pupilni denar. »Službene novine« prinašajo odlok finančnega ministra, s katerim se rok 10 let po čl. 117 zakona o ureditvi Drž. hipotekarne banke, (ki določa prenos pupilnega denarja v banko) podaljša do 1. aprila 1938.

Pridelek rži in ječmena. Po podatkih kmetijskega ministrstva je znašal letošnji pridelek ječmena na zasejani površini 428.594 in požeti površini 416.870 ha, 3.829.652 stovov, kar pomeni v primeri z letom 1936 zmanjšanje za 0,4 milij. stovov. Pridelek na ha je znašal 9,2 met. stota. V naši banovini smo na 18.641 posejane in 18.219 ha požete površine pridelali 157.525 stovov ali 8,6 na hektar. Letošnji pridelek je za 7814 stovov višji kot lanski, zaostaja pa za 14.179 stovov za povprečjem 1933-1937. — Rži smo pridelali v vsej državi na 253.811 ha požete površine 2.092.802 stovov, torej 80.087 stovov več kot lani. V Sloveniji je znašal pridelek na 34.456 posejane in 33.668 ha požete površine 268.954 stovov, torej za 30.251 stovov več kot lani in 5.890 meterskih stovov manj kot v povprečju 1933-1937. Povprečni pridelek je znašal letos v vsej državi na ha 8,2, v Sloveniji 8,0 met. stota.

Tečajji Trgovskega društva Merkur. Kakor lani, tako tudi letos, prireja Trgovsko društvo Merkur več praktičnih tečajev. Tečajji se vrše v prostorih Trgovske akademije v večernih urah. Prvi je tečaj za slovensko stenografijo, katerega obiskuje okoli 70 ljudi in je brezplačen. Z ozirom na važnost jezikov sosednih narodov, se je društvo odločilo tudi za tečaj nemškega in italijanskega jezika. Tako sta za nemščino dva tečajja, prvi za začetnike, drugi pa za one, ki že nekaj znajo. Letotako sta za italijanščino dva tečajja, nižji in višji. Tudi teh tečajev se udeležuje znatno število udeležencev, kar je dokaz, kako živo se pri nas čuti potreba znanja teh dveh jezikov v praktičnem življenju, in vrši s tem društvo dobro svojo izobrazbeno nalogo.

Borza

Dne 14. oktobra 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen na 237,20-238,80.

Avstrijski šilling se je v Ljubljani malenkostno okrepil na 8,625-8,725, v Zagrebu na 8,615-8,715, v Belgradu na 8,6013-8,7013.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29,615 do 30,315, v Belgradu 29,65-30,35.

Nemški čeki so na naših borzah narasli na 13,80-14, v Zagrebu so nadalje beležili za konec novembra 13,73-13,93, za sredo decembra 13,675 do 13,875, za konec decembra 13,70-13,90, za konec januarja 1938 13,65-13,85.

Ko je srcu in živcem dovolj dražljivega delovanja kofeina, pijte samo

KAVO HAG

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.170.838 dinarjev.

Ljubljana - tečajji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2396,16-2410,76
Berlin 100 mark	1739,02-1752,90
Bruselj 100 belg	730,45- 735,52
Curih 100 frankov	996,45-1003,52
London 1 funt	214,51- 216,57
Newyork 100 dolarjev	4299,76-4336,07
Pariz 100 frankov	145,71- 147,15
Praga 100 kron	151,43- 152,54
Trst 100 lir	227,25- 230,33

Curih: Belgrad 10, Pariz 14,675, London 21,56, Newyork 435,75, Bruselj 73,25, Milan 22,88, Amsterdam 240,375, Berlin 174,60, Dunaj 80,15 (81,90), Stockholm 111,15, Oslo 108,35, Kopenhagen 96,25, Praga 15,20, Varšava 82,20, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,535, Buenos-Aires 130,625.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. pos. 93,50-94,50, agr. 53-54, vojna škoda promptna 411-413, begl. obv. 77-78, 4% sev. agr. 51-53, 8% Bler. pos. 94 do 95, 7% Bler. pos. 85-86, 7% pos. DHB 100-101, Trboveljska 220-240.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 91 den., agr. 53,50-55, vojna škoda promptna 412 do 414, begl. obv. 77 den., dalm. agr. 75 den., 4% sev. agr. 52,50 den., 8% Bler. pos. 94,50-96, 7% Bler. pos. 85-85,75. Delnice: NB 7350 den., Priv. agr. banka 199 den., Trboveljska 225-235, Isis 30 blago, Sladk. tov. Bečkerek 650 bl., Osj. sladk. tov. 156-180, Osj. liv. 200 bl., Dubrovačka 420 do 445, Jadr. plovača 420 den., Oceania 275 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicij. pos. (94,50), agr. 53,50-54, voj. škoda promptna 413,50 do 414,50 (413,50), za konec januarja 411,50 den. (411,50), begl. obv. 77,75 den., dalm. agr. 75,75 do 76,25, 4% sev. agr. 53,25-54, 8% Bler. pos. 95 do 95,25 (95), 7% Bler. pos. 85,50-86 (86, 85,75), 7% pos. DHB 100,25 den., (100,50). Delnice: Nar. Banka 7480-7600, Priv. agrarna banka 205 den. (205,50, 206).

Dunaj. Čvrsta tendenca se je držala tudi danes na dunajski borzi, posebno ker so bila poročila z inozemskih borz ugodna. Pretežna večina tečajev je bila danes višja kot večraj, v znatnejši meri so narasle delnice stavbne, rudarske, kovinske, tekstilne in papirne industrije. V kulisi so se posebno udeležili tečajji Rime, Wagnerja, Salga in Semperita. Le malokateri papirji so izkazovali nazadovanje, pa še to v majhnem obsegu. Donavsko-avstrijsko-jadranske obligacije 62,05 (63), avstrijske stavbne srečke iz l. 1926 17,45 (17,50); delnice: Creditanstalt-Bankenverein 264,75 (259), Narodna banka 164 (164,50), Graz-Köflach 26 (25), Sreg 26,90 (26,90), Stewag 28 (28), Magnesit 87 (84), Trboveljska 26,75 (26,70), Alpine 44,35 (43,40), Rima Murany 86,70 (83,40), Steyr-Daimler-Puch 226 (224), Leykam 69,50 (68), Semperit 79 (77).

Živina

Sejensko poročilo iz Kranja, 11. oktobra. — Cene živine in pridelkov so bile naslednje: Voli I. vrste 6,50 din za kg, II. vrste 6, III. vrste 5,50 din za kg; telice, I. vrste 6,50 din; II. vrste 6, III. vrste 5,50 din za kg; krave I. vrste 5,50, II. vrste 5, III. vrste 4,50 din za kg; teleta I. vrste 8, II. vrste 7,50 dinarjev za kg. Prašiči špeharji 9 din kg, pršutarji 8 din kg. Goveje meso I. vrste, prednji del-10, zadnji del-12; goveje meso II. vrste, prednji del-8, zadnji del-12; III. vrste prednji del-7, zadnji del-9 din kg. Svinjina 16 din kg, svinjska mast 16 do 18 din, slanina suha 20 din kg; čisti med 24 din kilogram; neoprana voljna 24, oprana 32 din kg; goveje surove kože 14, telečje surove kože 16; svinjske surove kože 11 din kg. Pšenica 2,20 din kilogram, ječmen 1,90, rž 2,10 do 2,20, oves 1,60, kuzuza 1,45, fižol 1,85 do 2,30, krompir 0,75 din za kilogram. Lucerna 200 din za 100 kg, seno 60 do 65 din 100 kg; jabolka II. vrste 250, III. vrste 200 dinarjev za 100 kg; bruske I. vrste 600, II. 500, III. 400 din za 100 kg; češnje (suhe) I. vrste 1000, II. 900, III. 800 din za 100 kg. Pšenična moka 350, koruzna moka 200 din za 100 kg.

Kulturni obzornik

Katoliško odrsko gibanje v inozemstvu

Pod tem naslovom je priobčlil J. F. F. (Josef Friedrich Fuchs) v avstrijskem katoliškem listu »In heiliger Sendung« zanimiv pregled igralskega gibanja, ki se zadnje leta z velikim idealizmom, pa — žal — z ne posebno velikimi uspehi širi tudi pri nas.

Švica: Od XII. stoletja je v Einsiedelnu neprenehoma cvetelo romarski oder, za katerega se tudi v zadnjem času posebno živo zanimajo. Poleg tega hočejo, da bi postal Luzern drugi »Salzburg« v Švici. Od katoliških dramatikov so posebno vredni omenitve: Na Dunaju živeči Švicar Hermann Ferdinand Schell, dalje Oskar Eberle in Paul Schoeck, kakor tudi znani P. Maurus Carnots s svojimi klasičističnimi dramami. V Švici ima domače versko slavnostno igranje še velike možnosti razvoja.

Francija: Ta država koraka, kar tiče krščanske drame in katoliškega odrskega gibanja, že dolgo v prvi vrsti. Že pred svetovno vojno je tam obstojal oder »Vieux Colomber«, ki je začel obnavljati francosko igranje. Njegov ravnatelj Jacques Copeau, zelo pomemben izvedenec in globoko veren katoličan, je začel s Claudelovim »Oznajenjem«, z Ghéonovo »Pauvre sous l'escalier« (Revč pod stopnicami), legendo o svetem Alošu. To je ena najbolj posebnih in pomembnih iger v svetovni literaturi. Skupno s Copeaujem je delal domiselni katoliški režiser Gaston Baty. Ni mogoče natančno reči, zakaj je moral Copeau kmalu za zapreti svoje gledališče Vieux Colomber. Zdi se, da mu ni manjkala mogoče samo potrebna trgovska modrost, ampak da je bilo takrat v Franciji število organiziranih katoličanov še veliko manjše kot po vojni. Copeau se je umaknil v neko burgundsko vas, kjer je ustanovil igralsko šolo, ki je posegala v francosko gledališko življenje prav do današnjih dni z važnostjo, ki je ne smemo podcenjevati: iz nje prihajajo v moderna gledališča

katoliški igralci in igralkice ter katoliški režiserji, ki tvorijo prednje vrste in tako prenavljajo gledališče od znotraj navzven. Iz te igralske šole je nastala poznejša »Company des Quinze«, ki je postala katoliški francoski potovalni oder.

V velikem Francozu Paulu Claudelu, ki ga mnogi imenujejo »Dante našega časa«, imamo pač najpomembnejšega katoliškega dramatika sedanjosti. Ugotoviti pa moramo, da Claudelova odrska dela čakajo samo še odredjenja na deskah. Claudelove drame so premalo poznane; samo njegova lirična igra »Oznajenje« je pogosteje igrana; nasprotno bi velike dramske stvaritve kot »Zlata glava«, »Meščane«, »Ponižani oče«, »Opoldanski obrat«, »Dan počitka«, »Le soulier de satin« (Sati-nasti čevljiček) pri popolni uprizoritvi gotovo nakazale pomembna odkritja o možnostih prave katoliške drame.

Bolj kot odrski praktik, navdihnjem s frančiškanskim duhom, se izkazuje Henry Ghéon s svojimi igrami, ki predvsem vlivajo novega življenja župnijskim in društvenim odrom, ki so se dolga leta zadovoljevali z burkami Labeha in Courtellina. Ghéonove igre so prevedene skoraj v vse jezike, ker niso samo napete in visoke lepovestno vrednosti, ampak tudi govore neposredno dušil iz močno doživete vernosti. Dalje je treba omeniti še Gabriela Marcela in Andrija Obeya. (Zanimivo je poročilo, ki ga priobčuje Robert Valley-Radot o takim francoskem odrskem gibanju: »Spominjam se nekega junjskega večera, ko je bil uprizorjen v Sainte-Chapelle prastare sodniške palače v Parizu Henry Gheonov »Mystere du Saint-Louis«; zdelo se mi je, da so stoletja izbrisana in da smo še v dneh, ko je sveti Ludvik pod hrastom v vinzenskem gozdičku izrekal sodbo, tako prevzemajoče, tako iskreno je žarela v kapeli usmiljenost viteškega kralja prijatelja ubogih, v množico gledalcev, ki so se potapljali v solzah. Nadalje se spominjam igre o Noetu — napisal jo je André Obey —, ki jo je uprizorila v gledališču Vieux Colomber »Company des Quinze«. Nekaj metrov poslikanega platna s sivo tkanino prepet oder, igralci, ki so žareli od navdušenja, skupen ritem svetlega plesa, ki je divgal vsu dramo, naše upanje, naše skrbi, trdo suženjstvo greha, vse to je stopilo pred naše oči prav tako živo kot za časa vesoljnega potopa.)

Poljska: Poljski katoličani so lahko ponosni na to, da se priznava dobrim katoličanom največji poljski sodobni dramatik Karol Hubert Rostworowski, član poljske Akademije. Pomembni kritiki ga imenujejo »odrskega pesnika nove Poljske«. Njegove drame niso samo pesnitve v polnem pomenu besede, ampak imajo v sebi tudi shakespearearsko lastnost, da se v poslušalec vtisnejo za dolgo časa. Drugi poljski dramatik v Akademiji je tenkočutni pesnik Jerzy Szaniawski. Kljub svoji mehkoabi in ponotrzanjenosti svojih dramatskih tem si je znal pridobiti velikomestno poslušalstvo. Zmeraj in povsod opisuje polnost in sijaj dušne čistosti. Szaniawski je pesnik, ki ves črpa iz svetlega sveta krščanstva. Odrsko razgiban in polemičen, podobno kot Rostworowski, je Adolf Novaczynski katoličan, ki goreče ljubi svojo domovino in močno poudarja narodni in rasni element ter prekipava vitalne moči, »enfant terrible« katoličanov. Pripada univerzalnim dramatikom, ki enako grandiozno obvladajo veseligrig kot žaloigrig. Potem naj imenujemo oblikovno močnega, a bolj liričnega dramatika Stanislava Milacewskiego. Poleg teh pogosto igranih dramatikov omenjam še bolj romantično nastrojene pesnike Artura Gorskega in Antonija Waskowskega. Na Poljskem imajo torej katoliški dramatikovi vodilno mesto. Omeniti je tudi treba, da imajo poljski katoličani na odre svoje dežele velik vpliv z lastnim katoliškim odrskim zastopstvom, s številnimi pomembnimi katoliškimi igralci in režiserji in z dobro delujočo organizacijo poslušalcev.

Španija: Zanimivo je, da je razvoj španskega gledališča že dolgo pred sedanjo državljansko vojno bolj težil v katoliško ljudsko smer. Tako piše vodilni španski dramatik Eduardo Marquina v sijajnem jeziku mogoče pesnitve iz legend in zgodovine svoje domovine. Poleg tega je z veliko odrsko sposobnostjo dramaturiziral življenjepise svetnikov, kakor na primer: »Theresa de Jesus«, »Jose Maria Pemán« je postal že noč slaven z igro, ki ji je v središču postava svetega Frančiška Ksaverja. Tudi on pripada dramatikom, pri katerih diha iz vsake vrstice versko in narodno kauderjevanje. V najnovejšem času z veliko srečo poskuša iz gledanja današnjega časa znova prepsniti, naslanjajoč se na Calderono, prašpansko obliko drame, ki sama sebe posvečuje. Martinez

Sierra, čigar drame izražajo močno katoliško socialno podstat, Rafael Alberti in ne nazadnje slavni, od verskega nemira gnani Unamuno, zaokrožajo podoba katoliško mislečih španskih dramatikov, ki so do pred kratkim tamonje gledališče bistveno obvladovali.

Nizozemska: Na Nizozemskem je bil, zdaj že umrl brat znanega beuronca patra Verkade, proslavljan kot največji nizozemski igralec, in ta je, čeprav protestant, neutrudno hodil s svojo skupino po deželi in uprizarjal globoko zasnovane misterije nizozemskega Shakespeara, Joosta van den Vondela.

Flamska in Belgija: Na Flamskem je bil predvsem de Gruiter, ki je s katoliške strani popolnoma obnovil flamski oder. Felix Timmermans poleg van de Veldeja in Paula de Monta pa grede od časa do časa s svojimi igralskimi skupinami po deželi. V načinu in vgradbi odrskega dela je tukaj naslediti močan vpliv Francoza Henryja Ghéona. Ne smemo pozabiti velikih zgodovinskih in verskih dram flamskega duhovnika Cyriela Verscheveja, ki ga sploh imenujejo največjega sodobnega flamskega pesnika. »Vlaamsche Volkslooneel« (Flamski ljudski oder), kakor tudi »Compagnons de saint Lambert« uprizarjata visokovredne francoske in flamske dramatike. Neutrudljivi katoliški francoski gledališki ravnatelj Jacques Copeau ima pogosto predavanja, ki so sijajno obiskana. Odlične časopis »La scene catholique« je glasilo katoliškega odrskega gibanja.

Italija: Tu sta dva odlična katoliška dramatika: Giuseppe Antonio Borgese in Guido Manacorda. Vendar v Italiji še ni prišlo do zmagovalca odrskega gibanja v strani pozitivnih katoličanov.

USA in Anglija: Obe dve državi sta dosegli v številu in vzgoji katoliških odrskih umetnikov odlične uspehe. Tam so zares praktično katoliško živeči igralci, kar je pri nas še redkost. Katoliška dramska produkcija je tam še slaba, ker oder trpi zaradi konfesionalnih razmer. Kljub temu lahko zavedni katoliški Maurice Baring, priznani odlični pesnik, zmeraj spet zaznamuje velike uspehe na angleških in ameriškanskih odrih.

V katoliškem odrskem gibanju zdaj vodijo: Poljska, Belgija, Francija in mogoče bo kmalu spet Španija.

Takole so se dale ženske frizirati njega dni! — To frizuro je bilo videti na brivski tekmi v Berlinu

Na Pasteurjevi farmi

„Tovarna“ zoper bolezni

Pasteurjev svetovno znani pariški znanstveni inštitut ne sestoji le iz laboratorijev, marveč ima tudi eno največjih poljedelskih podjetij v okolici Pariza, kjer uporabljajo strogo znanstvene izdelke.

Pasteurjeva farma je prav blizu Pariza, v vasi Saint-Cyr in obsega 300 hektarjev zemlje in pridobiva vsako leto okrog 60.000 litrov mleka in 60.000 do 70.000 jajc za prvovrstno preskrbo bolnikov v Pasteurjevem inštitutu in za izdelovanje številnih serumov. Farma ima dalje 20 konj, 80 krav, 33 telet, 2 vola, 300 kokoši in na stotine miši in morskih prašičkov. Vse te živali ne delajo, ampak le žo, ležejo jajca, dajejo mleko in proizvajajo serume in zaeno čakajo na poskuse, ki jih delajo z njimi. Živali krmijo po strogo določenih pravcih. Nobena žival nikdar ne stopi iz hleva ali kletke in za nadomestilo sonca jim dajejo potrebne vitamine z dijetjo; le večjih odvedejo krave, konje in kokoši za malo časa na njive. Hleve, ki so zgrajeni po najmodernejših napotkih, čistijo avtomatično: tla se kar premaknejo. Krmo mešajo in sestavljajo na podlagi strogo znanstvenih načel. Kokoši, na primer, dobivajo ribje olje; 180 najboljših kur more s svojih gnezd opazovati, kako se vsako jajce, ko ga znesejo, strklja v lepo košarico, ki stoji pred kurnikom. Kurnik ima posebno razsvetlavo, zato da kokoši čim več nesejo. Poskusi so pokazali, da smeje imeti kure le zjutraj umetno luč; zvečer nočejo sicer iti spat, če ne

vidijo, kako se začne počasi mračiti. Ko doseže kaka kokoš najvišje število jajc, kolikor jih sploh more na dan znesti, jo preiščejo, če je za plemo. Če ni, so njene ure štete in mora v lonec za juho.

Miši in morske prašičke uporabljajo zgolj za poskuse. Morski prašički morajo imeti posebno težo, ki se ravna po poskusih, za katere jih potrebujejo. Miši morajo tehtati 15 in 20 gramov. Morske prašičke in miši krmijo s posebnimi klobasicami in z drugim izbranim živežem, kar je spet posebej zanje pripravljeno, da so za razne namene vedno pri zdravju. Navzlic strogo odmerjeni prehrani požro te živalce na leto 60 ton krme.

Krma za govejo živino je prav tako skrbno sestavljena in je shranjena v treh silosih na farmi. Hlapci, ki so na farmi v službi, so vsi doma iz okolice in so seveda za svoje opravilo posebej izšolani. Le po šest dni na teden delajo, v poletnem času seveda po deset ur na dan, pozimi pa imajo več prostosti, vendar so vedno enako plačani. Za te službe je zmeraj veliko prosilcev, zakaj služba na Pasteurjevi farmi je prijetna in velja kot odlično priporočilo za druge svobodne službe.

Italijanski prestolonaslednik Umberto si na mednarodni zrakoplovni razstavi v Milanu ogleduje nov model letala.

Razvoj ladijskega vijaka

150 letnica Resljeve iznajdbe

Konec poletja 1837, točno pred 100 leti, je angleški farmar F. P. Smith opremil malo šeststonsko ladjo, katere 6 KS parni stroj je pogonjal vijak. S tako opremljeno ladjo se je pripeljal iz Londona v Dover in s tem napravil prvi korak praktičnega razvoja ladijskega vijaka. Skoraj istočasno pa je švedski inženir Ericsson uresničil svojo iznajdbo in sredi zime 1837 montiral na kanalsko prevozno ladjo »Novelty« 10 KS pogonski stroj za vijak; to je bila prva trgovska ladja, ki jo je pogonjal vijak.

Iznajdba vijaka samega sega daleč nazaj v XVIII. stoletje. Že l. 1752 je francoska Akademija za iznajdbo vijaka podelila posebno nagrado učencu Bernoulliju; po tem času pa so se pojavljale vedno nove in nove iznajdbe, ki pa so šle pred onim časom, ker tehnika še ni bila toliko razvita in parni stroji še niso bili »zreli«, da bi pogonjali vijak. Tako se niso mogli uresničiti načrti Američana J. C. Stevensa (l. 1804) in češkega rojaka J. Resla (l. 1827), ki je živel v Ljubljani.

Desetletja so morala preteči, da so se ljudje XIX. stoletja prepričali o vrednosti in uporabljivosti iznajdbe ladijskega vijaka. Najprej je vojska uvidela prednosti te novosti, kajti v vodi skrit vijak in pogonski stroj na dnu ladje sta bila varna pred nasprotnim ognjem; tako so od l. 1850 dalje opremljali vse bojne ladje le z vijaki. Pri trgovski

mornarici je šlo vpeljevanje »novotarije« počasneje; naprej je bil vijak pomožen pogon poleg jader in lopatičastege kolesa, danes pa je brezmejno razširjen »čist« pogon z vijaki, ki rabijo pri večjih ladjah 40.000 do 50.000 KS za vsakega posebej.

Razvoj oblike vijaka je prestal vse krste začetnih let in je že v osemdesetih letih položil trdne smernice za današnje gradnjo ladijskega vijaka, katerega fineše pri delovnih pogojih z vstopajočo kavitacijo za ladijske vijake oziroma s približanjem brzini zvoka pri letalskih vijakih, določa moderna teorija o vrtincih pri pogonskih vijakih.

Dragocena zbirka gosli

Posebno zbirko, edino te vrste na Češkem, ima uradnik J. Ehm v Komotavi. Zbirko je sestavljala 25 let in so ga zanjo zavidali že mnogi poznavalci violončel in inozemstva. Največje veselje je imel s pristnimi Stradivarijevimi goslimi, ki je nanje igral neki otrok na cesti. — V zbirki dobiš gosli mojstrov Magginija in Roggerija iz brescijske šole; dalje iz cremoneske šole izredno violo Andree Amatisa, potem dve violini Antonia in Hieronima Amatijsa, tri violine Stradivarijske, eno od Albanija. Izredne so gosli Quarnerija del Gescija, ki glede na obseg zvokov daleč prekašajo vse druge gosli.

Japonske princeze Teru, Taka in Yori so se vrnilo s počitnic v Hoyami domov v Tokio.

Tisti, ki je bil osleparjen, postane milijonar

Ime Charles Henderson je dandanašnji znano po vsej Kanadi. Saj je ta mož eden najmerodajnejših finančnikov, spreten iskalec zlata, drzen podjetnik, ki je izvedel razne naskoke na arktična kovinska in petrolejska ozemlja. Toda pred nekaj desetletji pa ni Hendersonu tako sijalo sonce. Prisel je bil od nekod iz Združenih ameriških držav, ni imel dosti denarja in je hotel iz mesta Dawson prodreti v zlata najdišča Eldorado-Creek. V neki zakajeni beznici v Dawsonu je dobil nekaj lovev na zlato, ki so se bili pravkar s polnimi žepi vrnili iz zlatih najdišč. Dobil pa je ondi tudi dva druga, z imenom Nicholas in Bergsen, ki sta se ponudila; da mu prodasta nekaj prav izbornih najdišč zlata.

Henderson je postal žrtev teh dveh. Saj ni vedel, da Nicholas in Bergsen že več let sleparita po Kanadi s tem, da sta novincem za velik denar prodajala zemljišča, ki so nekoč pač vsebovala zlato, a so bila že zdavnaj izžrpana. Tako sta tudi Charlesu Hendersonu prodala nekaj brezpomembnih zemljišč in sta izginita z denarjem. Henderson je prekasno zvedel za sleparijo. Ljudje so le obžalovaje zmajevali z glavami in mu v obraz povedali, da sta ga sleparja kar na debelo naplahatala. Na svojem zemljišču bo pač našel kamenje, drugega pa nič...

Hendersona je mrzlo spreletavalo. Sleparja sta mu odnesla vse denar. Premišljal je, kaj bi, in je sklenil, da bo vendarle tako dolgo iskal, da bo na zemljišču le še našel toliko zlata, da se bo mogel vsaj domov pripeljati. Začel je torej plaho iskati in kopati, kopal je globlje, kot sicer kopljejo

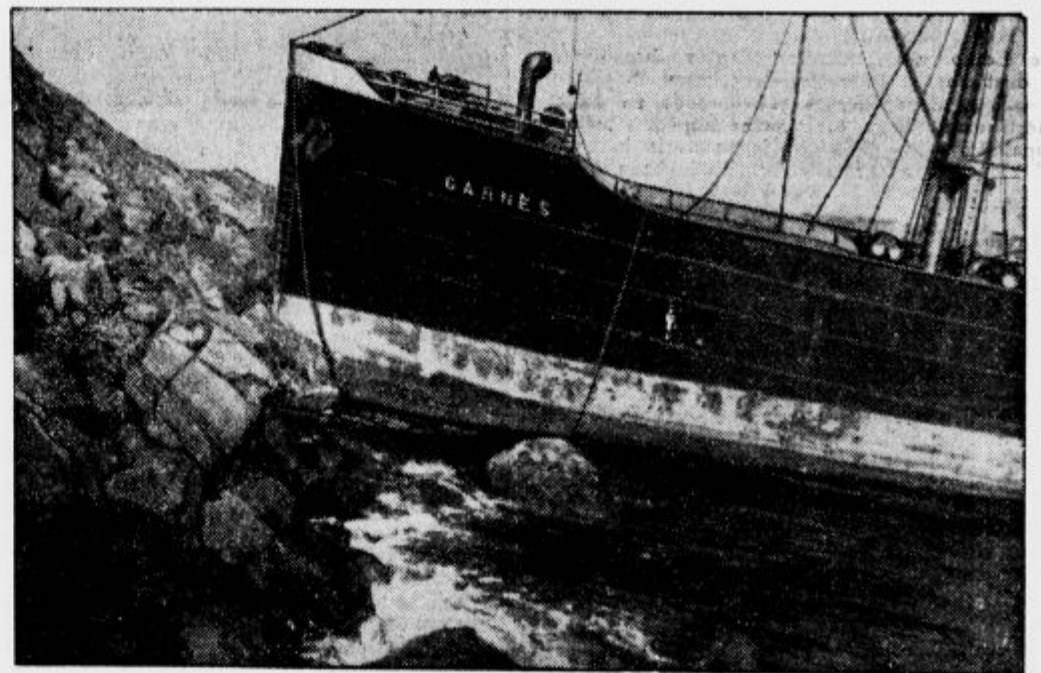
iskalci — in je našel — žilo zlata! Čez deset minut nato je vedel, da je bogataš. Kolikor so ga nesle noge je tekal v Dawson, da bi se ondi prepričal, ali je tisto zemljišče zares prav njegovo. Resnično je bilo prepisano na njegovo ime.

V zemljiškem uradu v Dawsonu so mu potrdili, da je le on lastnik najdišča. Sedaj Henderson pač ni več obžaloval, da je bil padel sleparjema v roke. Poiskal si je ducat ljudi, ki so mu pomagali kopati. Ko se je izkazalo, da je bila žila zares izdatna, sta se vrnila Nicholas in Bergsen, čes da sta bila opeharjena in sta ponujala 100.000 funtov šterlingov, če jima, Henderson vrne zemljišče. Toda Henderson je prav mirno zahteval 200.000 funtov, približno 48 milijonov dinarjev. In 20 ponudnikov, ki so slišali to zahtevo, je spravilo skupaj to vsoto.

Čez nekaj tednov je bil Henderson milijonar.

Kdo je bil Magellan?

Magellen je bil po krvi Portugalec. Njegovo ime pišejo tudi Magalhaes in Magalanes. Rojen je bil nekako leta 1470 ali 1480, natančno nihče ne ve. Zgodovina ga je privzela kot enega najbolj slavnih mornarjev. Le malo njegovih slik imamo. A s slike spoznaš, da je bil Magellan poseben človek, ki je bil na svoj način fanatičen in dober in je bil v vsem nekaj izrednega.

Norveški ribiški parnik »Garnes« je na irski obali treščil ob čeri.

Od povsod

545-letnica odkritja Amerike so v Rimu in Genovi, rojstnem kraju Kristofa Kolumba, prav slovesno obhajali. — V Buenos Airesu pa so ta dan proslavili s svečano otvoritvijo ceste »Avenida 9. Juli«. Ta cesta je glede na svojo širino — 140 m — ena največjih na svetu.

Brodolomce, rdeče miličnike, je rešil holandski parnik »Stad Haarlem«, ki je priplul v Portoferrario in je izkrcal sedem brodolomcev, ki jih je 8. oktobra vzel na krov v Sredozemskem morju, 12 milj od otoka Minorca. Miličniki valencijske armade so pobegnili in so hoteli v Palmi de Mallorca pristopiti k nacionalistom. Na neki motorni barki so se peljali in se v viharjem morju poneerečili. »Stad Haarlem« jih je otel smrti.

Za 900 letnico smrti sv. Štefana, prvega ogrskega kralja, bo ogrska pošta izdala 14 vrst znamk. Dalje bo izdala za evharistični kongres, ki bo v maju 1938 v Budimpešti, 7 vrst znamk.

Bolnišnica je zgorela iz neznanega vzroka v švicarskem Freiburgu. Sezidana je bila že v 17. stoletju. Bolnike so rešili.

„Martin I“ obsojen

Iz Londona poročajo: Sodišče je končalo čudno zamisel človeka, ki si je ustanovil miniaturno kraljestvo na malem otoku Lundy v prelivu Bristol. — Uslužbenec neke izvozne tvrdke v Bristolu Martin E. Harman se je dal po prebivalcih Lundyja, ki sestoji iz 10 revnih ribiških družin, skupaj 50 oseb, z nekakšno »volitvijo« izbrati za »kralja«. Vendar je predaleč segala njegova pustolovščina, ker je celo valuto »puffine«, skratka, ustvarjal si je svojo samostojno državo. Ker se pa kaj takega ne ujema z angleškimi zakoni, so Harmana nekega dne aretirali. Sodišče je »Martina I.« obsodilo na dva meseca, a pogojno, ker je sicer prej vedno pošteno živel. Zdjaj je otok naprodaj za tri milijone dinarjev.

»Živijo! Lej mama, očka je pa le našel tisto iglo!«

»Kako vam je?«
»Ah, tako — zdaj epodaj, zdaj zgoraj!«
»Kaj pa ste?«
»Stuga na dvigalu.«

Izreži!

ZA BOLNIKE Z BOLNIMI LEDVICAMI
MANDELJEVO MLEKO

20 gramov mandeljev popariš in olupiš. Nato jih v možnarju, kamor daš še malo vode in pet sladkorjev, jako na drobno stolčeš. Potem vse prevreš na ¼ litru mleka in pustiš stati 20 minut. Nato pretlačiš skozi gosto sito ali primerno blago in imaš pijačo — toplo ali mrzlo. (Tudi za oslabele, za slab želodec, slabo srce.)

S sedenjem so štrajkali v Njujorku člani ameriških legionarjev. Na noben način jih niso mogli spraviti naprej. Zato so nastale velike prometne ovire.

Mariborske vesti

Zalni koncert v Mariboru

Spominu tragične smrti Njegovega Velikanstva blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja je na predvečer tretje obletnice, v petek, dne 8. t. m., posvetilo pevsko društvo »Jadranc« v Mariboru svoj zalni koncert, ki se je vršil v frančiškanski cerkvi. Sodelovali so članice Brandl tria, violinska virtuozinja gđd. Fani Brandlova, organist g. Blaž Arnič in društveni moški zbor.

V lupo zaokroženi medsebojni povezanosti so si sledila na sporedu točke violine s spremljevanjem orgel, orgel samih in žalnih pesmi moškega zhora. V Beethovenovi sonati op. 12. II. Andante piuttosto allegretto, v Haydnovem Largu, v Bachovi Sarabaudi, in v Mozartovem violinskem koncertu D-dur II. Andante cantabile je gđd. Brandlova s svojim mehkim, včasih do ganotja občutenim goslanjem dala večeru najprimernejši značaj. Otožno lirični glasovi violine so presunljivo plavalji skozi tiho tajnstvenost visokih cerkvenih obokov. Umerjeno in diskretno spremljevanje g. Arniča na orglah je močno pripomoglo k celotnemu nastrojenju. Svoje veliko spretnost na orglah, o kateri smo doslej v Mariboru mnogo vedeli le iz glasbenih poročil, nam je pokazal tudi v Bachovem preludiju in fugi v c-molu za orgle.

Zares kot iz skrivnostnih in nepoznatih dalj pa je zaplavala nad poslušalci s kora žalna pesem moškega zhora pevškega društva »Jadranc«. Zapeli so Usmili se, o Gospod (G. Tartini), Tema nastala je (Palestrina), Oj, veliki Bog (J. Gallus), Iz globin (J. Rheinberger), Nad grobom (R. Taclik) in Sa svjatimi upokoj (Bortnjanski). Popolno in čisto ubranost — zlasti v pianu — ter čuvstvo zvočnosti celotnega zhora, posebno še basov, bi lahko primerjali prelivanju orgelskih akordov. Do vsestranske popolnosti manjka še tenorjem več prožnosti in uglasjene mehko. Njihovo pevsko linijo prelomi včasih rezka sunkovitost, ki se iz celotne homogenosti preveč odraža. Sicer pa zasluži njihovo izvajanje tako v tehnični kakor v interpretaciji prav odlično priznanje.

Koncert, ki je po sporedu in po izvedbi dostojno manifestiral spominsko žalno svečanost, je privabil polno cerkev poslušalcev in jim nudil obilo pravih umetniških vrednot. Bb.

m Maribor naj dobi toplovodni plavalni bazen. Z zanimivimi načrti glede mestnega kopalnice se bavijo na mestni občini. Kopalnice je precej pasivno, saj znaša letni primanjkljaj okoli 200.000 din. Vzrok je pač ta, da ima čimdalje več stanovanj Maribora svoje kopalnice doma v stanovanju, vse večje, modernejše tovarne pa imajo tovarniške kopalnice, oziroma prhe, v katerih se delavci po končanem delu umijejo, in tako izgubijo kopalnice od leta do leta čimdalje večje število obiskovalcev. Poleg tega je tu še konkurenca kopalnic v Okrožnem uradu, ki je zaradi modernejših kurilnih naprav lahko cenejše kakor je mestno kopalnice. Edno zelo frekventno je parno kopalnice, ki je dostikrat pretresno zaradi velikega števila obiskovalcev. Zaradi tega se bavijo sedaj na občini z načrti, da bi se kadne in prsne kopalje v mestnem kopalnišću sploh opustile. Na ta način bi se dobili v prvem nadstropju in pritličju kopalnice veliki prostori, ki bi se prav lahko uporabili za urad. Mestna občina posebno nujno rabi nove prostore za mestni fizikalni, prostori v kopalnišču pa bi bili kot nalašč za ta namen. Zato pa bi se modernizirala in povečala parna kopal, zraven pa bi se dozdaj velik plavalni bazen s toplo vodo, kar bi postalo gotovo prvenstvena atrakcija ne samo za Mariborčane, temveč tudi za tujce, saj bi bil to prvi tovrstni bazen v naši državi. Toplovodni bazen bi silno poživljal tudi vodni sport, vso zimo bi se lahko vršili v njem plavalni treninji in tekme, vse skupaj pa bi gotovo prinašalo mnogo več dohodkov, kakor sedanje kadne in prsne kopalje, ki povzročajo samo deficit. Načrt se nahaja sedaj v študiju ter je občina naročila proračune in načrte nekaterih tovrstnih inozemskih kopalniških uprav.

m Brivnica se bo oddala v zakup dne 23. t. m. ob 11 dopoldne na licitaciji v pisarni šole za rezervne častnike (kasarna Kralja Petra I).

Celje

c Seja mestnega sveta. Danes bo ob 6 zvečer v mestni posvetovalnici na mestnem poglavarstvu pod vodstvom predsednika mestne občine g. Alojzija Mihečiča redna javna seja mestnega sveta celjskega. Na dnevnem redu so poročila posameznih odborov in volitev turističnega odbora.

c Ivan Noč v Celju. V sredo ob pol 9 zvečer je priredil klavirski virtuos g. Ivan Noč prvi v Celju, v mestnem gledališču samostojen koncert in s lahkoto izvajal Vivaldi-Bacha fugo v c-molu v lastni priredbi, dalje krajše skladbe Chopina, Liszta, Rimski-Korzakov črmlji. Obsirni spored, ki sega v vrhunce klavirske literature, je umetnik odigral na pamet z močno muzikalno potenco in z naravnost sijajno tehniko, ki igraje obvlada največje težkoce. Obisk ravno ni bil najboljši, saj so bile lože skoraj prazne. Navzven je umetnik nudil s svojo topljo in občutenim izredni glasbeni užitek ter je moral na ne nehajoče se aplavze na koncu še dodajati.

c Sejem v Celju. Na dan sv. Uršule dne 21. oktobra bo v Celju letni kramarski in živinski sejem.

c Mestno poglavarstvo Celje opozarja hišne posestnike in lastnike vozil, da je 1. oktobra 1937 zapadlo v plačilo: 5 odstotni najeminski višar in 2 odstot. kanalska pristojbina na proračunsko razdobje od 1. oktobra do 31. decembra 1937, vodarina in števina za proračunsko razdobje od 1. julija do 30. decembra 1937 in 3. obrok davščine na vozila. Stranke se pozivajo, da zapadle obroke plačajo pri celjski mestni blagajni zanesljivo do 10. novembra 1937. Po preteku tega roka se bodo zaračunale zakonite 6 odstot. obresti. Plačila pa, ki bodo zaostala po preteku 6 tednov od dneva dospelosti, se bodo izterjala izvršilnim potom.

c Koroški borci. Krajevna organizacija Legije koroških borcev v Celju prosi svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo družabnega večera, ki ga bo priredil Klub koroških Slovencev ob 8 zvečer v soboto v Narodnem domu. Vsa pojasnila o organizaciji Legije koroških borcev daje tov. Mulej Anton, Dečkov trg 3.

c Podlegel poskodkam. Včeraj smo poročali o 38-letnem dninarju Duccmanu Romanu iz Cerovca pri Rogaski Slatini, ki si je pri padcu v cestni jarek prebil lobanjo in dobil težek pretres mozganov. Ležal je več dni v celjski bolnišnici brez zavesti, včeraj pa je ob polnočji podlegel poskodkam. Prav tako je podlegel poskodkam 63-letni čestnik Bračič Franc iz Brezna pri Vitanju, na

m Nova stanovanjska zgradba, ki jo je začelo graditi Podporno društvo žel. uslužbencev v Mariboru na vogalu Frankopanske in Radvanjske ceste, bo eno najmodernejših poslopj za mala, cenena stanovanja. V dvonadstropni hiši bo 8 enosodnih in 4 dvosobna stanovanja. Enosobna stanovanja bodo obstojala iz velike sobe in prostorne kuhinje ter predsobe, po dve stanovanji pa bosta imela v kleti skupne kopalnice. Dvosobna stanovanja bodo imela vsako svojo kopalnico.

m Smrt kost. V Solski ulici 6 je umrl upokojevi rudar Janez Bučnik. Na Vojašniškem trgu 2 je pokosila smrt 74 letno zasebnico Jožefo Heime. — Naj počivata v miru!

m Šahovski brzturnir, ki ga je priredil Mariborski šahovski klub v sredo zvečer v kavarni Central, je zelo dobro uspel. Udeležilo se ga je 14 igralcev. Največ točk — 10 in pol — je dosegel inž. Prek, drugi z 10 točkami je bil dr. Gabrovsek, 9 in pol točke sta dosegla Krulc in prof. Stupčan, 9 Kukovec, 8 Mešiček, 6 in pol Bien in prof. Sila, 6 Mišura, 5 Krajnc, 4 in pol Kolbjelj, 3 Radelič, 2 inž. Sotošek in 1 točko Bežjak. Turnir je vodil sodnik dr. Lippai.

m Držnost avtomobilskega uzmoviča. V zadnjem času se udeležuje v Mariboru specialista za tatvine iz avtomobilov. V sredo zvečer je odkradel Konrada Karana iz Zg. Cmureka, kateremu je odnesel iz zaklenjenega avtomobila, ki je stal pred Spatzekovo restavracijo, njegov plašč. Tat je prezezal na zaklenjenem avtomobilu platneno streho, ter skozi odprtino odnesel plašč.

m Gasilka četa v Mariboru sprejema za je- seniki tečaj gasilskih pripravnikov in reševalcev nove člane do 31. oktobra t. l. Zaradi sprejema naj se zgledajo zainteresirani v četni pisarni na Korški cesti 12.

m Zadnji avtomobilski izlet v Marijino Celje — slovito božjo pot na Zgor. Stajerskem, priredi mariborski »Putnik« jutri, v soboto. Odhod iz Maribora ob 6. zjutraj. Cena za vožnjo, vključno vizum 200 din. — Prijave sprejema »Putnik« do danes opoldne.

m Saharin proti gosenicam. Zanimivo skrivnost je izdala tržni organom te dni na mariborskem trgu neka kmetica, ki je pripeljala na trg krasno zelje. Sosedje na trgu so zadovoljivo gledale debele zejzate glave, ker je njim unčila gosenicja nadloga ves pridelek zelja ter so vpraševale kmetice, kako je svoje zelje obvarovala pred gosenicami. Neki tihotapec jo je pregovoril, da je poskrpila zelje z vodo, v kateri je bil raztopljen saharin. Uspeh je bil presenetljiv. Poskrpjenih »sladkih« glav se ni dotaknila nobena gosenica. Potem je poskrpila vso njivo s saharinom in tako si je obvarovala svoj pridelek. Poskus je vsekakor zanimiv in bi bil tudi priporočljiv, če ne bi prihajal navzkriž s strojnimi monopoli predpisi.

m Proslava sedemdesetletnice češkega pesni- ka Bezruča bo drevi v Ljudski univerzi. Pisatelj A. Debenak bo pokazal v svojem predavanju Bezručeve značilne pesmi o narodnem in socialnem trpljenju šlezjskih Čehov. Pesnikove besede bo recitiral v originalu g. Drly, v prevodu pa g. Vičar. — Naslednje predavanje bo v ponedeljek 18. oktobra. Predaval bo lektor ruskega jezika Preobraženski o Maksimu Gorkem.

m Poročili so se: Karl Maček, trgoveški pomočnik in Pavla Poljšak; Tominc Franc, delavec in Pal Anica; Jakob Vilbald, strojnik in Matijevič Ružica; Lorber Ludvik, ključavničar in Kovač Marija; Novak Ignacij, orož. podnarednik in Pec Marija; Kozjak Anton, delavec in Šlager Alojzija; Caputa Franc, postrežek in Masten Alojzija; Stern Friderik, tov. ključ, in Eših Marijeta; Zupan Maks, trgovec in Duh Elizabeta; Berglez Jožef, tov. ključavničar in Malek Antonija; Babič Vincenc, nadkurjač drž. žel. in Jug Magdalena; Kragl Franc, mehanik in Tischler Jožefa. Novoporočencem obilo sreče!

m Poziv! Dobro znano osebo se opozarja, da takoj odda najdeno zlato uro z monogramom F. J. 26. XII. 35 policiji, da se izogne posledicam.

Gledališče

Cetrtek, 14. oktobra ob 20: »Marija Stuart«. Red B. Petek, 15. oktobra: Zaprti. Sobota, 16. oktobra ob 20: »Najboljša ideja tete Olga«. Red D. Nedelja, 17. oktobra ob 20: »Trije vaški svetniki«. Znižane cene.

kateroga se je prevrnil težko naloženi voz in mu nalomil hrbtenico. Ranjki je oč 6 nepreskrbljenih otrok. Težko prizadetima družinama izrekamo iskreno sožalje!

c Cirkularka ji je odrezala tri prste. V Oplonici pri Slov. Konjicah je v sredo pri delu zagrabila cirkularka za levo roko 29-letne Tišler Rozalije. Cirkularka ji je odrezala tri prste. Zdravi se v celjski bolnišnici.

c SK Jugoslavija. Zenske lahkoatletske gimnastične vaje in igranje namiznega tenisa bo vsak četrtek ob 5 do 9 zvečer in ob nedeljah od 10 do 12 dopoldne v telovadnici deške okoliške šole v Celju. Prijateljice sporta vabljene!

Krani

Plačujte naročino za »Slovenca«, »Slovenski dom«, »Domoljub« in »Bogoljub« v naši podružnici v Kranju (Tiskovno društvo).

Slovesen pogreb g. župnika Gustava Schiffererja. V četrtek dopoldne se je zbral vrh Gašteskega klanca nad Kranjem mnogo ljudi iz Kranja, Brega, Strazišča, Šmartne in od drugod, da spremijo g. zlatomašnika Schiffererja na njegovi poslednji poti. Mnogo ljudi ga je sprejelo že od doma na Bregu, kjer so mu pevc zapeli pesem, preden so ga odnesli od hišice, kjer je živel skoro 20 let svoje skromno življenje. Tokrat se je poročilo marsikatero oko, saj je bil g. Gustav znan kot dober blaž mo, znano pa je bilo tudi njegovo tiho, črtev polno življenje. Od Gašteskega klanca do cerkve sv. Martina ga spremljalo tudi veliko število g. duhovnikov, ki so zatem peli v cerkvi psalme za pokojnikom. Zanj so bile darovane od pol desete do enajste ure štiri vs. maše, slovesno sv. mašo z adušnico pa je daroval g. dekan Matija Škrbec ob številni asistenci. Pred glavno sv. mašo je govoril g. dekan o življenju pokojnika, omenjal njegovo delo, saj je tudi v pokopu delal, dasi bolj tiho, vendar tudi tako delo rodi uspehe, bil je tudi vedno dober, po božen duhovnik. Po slovesni sv. maši so zapeli pevci »Zbogom, ti prijatelji mili«, zatem pa se je razvil do njegovega groba dolg sprevod, v katerem je bilo 22 g. duhovnikov. Pogrebne molitve je vodil g. dekan Škrbec. Ob odprtem grobu so mu pevc zapeli »Blagor mu, ki se spojuje«, nato pa so začeli sipati cvetje in prst na krsto, ljudje so se začeli razhajati na svoje domove z lepim spominom na blažega pokojnika.

Prosветno društvo v Predvoru bo priredilo v nedeljo 17. oktobra popoldne v svojem domu narodno igro v petih dejanjih »Zigorog«. Dejanje igre se vrši v Trenti pod Triglavom v 17. stoletju.

Sport

Ali Ljubljana — ali Split...?

Še dobra dva dni, pa imamo zopet na zelenem travniku gigantsko borbo za točke, kdo bo močnejši, ali sinovi naših planin, ali oni našega dalmatinskega morja? ...

Naši fantje se nahajajo v izborni kondiciji, in upamo, da bomo lahko v nedeljo vsi nanje ponosni. Ostane odprto samo še vprašanje desnega halfa, kateroga igra naš Slapar, — na potu okrevanja je, — in upamo, da ga v nedeljo že vidimo na igrišču v borbi za točke s Hajdukom!

Kaj pa Hajduk? Hajduk ima enajstorie hitrih in požrvalnih igralcev, ki od začetka do konca ne popustijo. V vseh linijah imajo enakovredno in dobro zasedbo. Predvaja lepo kombinacijsko igro v polju, a pred golom ima kar vseh pet dobrih napadalec-šuterjev! V ožji obrambi ima dobrega vratarja Čuliča in kolosalna branilca Matošiča in Milutina, ki znata dobro varovati svoje svetišče. Srednja linija Marušič, Purišič in Bakotič mnogo pomaga napadu kljub temu da je njihov napad sam na sebi dovolj ofenziven. Daje lepe predložke in drži dobro zvezo med napadom in obrambo. Napadalni kvintet ima lepo kombinacijsko igro s točnim podajanjem in s svojimi hitrimi prodori ogroža vedno nasprotnikova vrata, Jukič je hitro in zelo prodorno krilo in je vedno v ognju zaradi svojega sosedu Lemešiču na desni zvezi, ki ga zalaga s krasnimi pasovi, in to zaradi tega, da je žoga vedno pred nasprotnim golom. Lemešič sam nam je dovolj poznan kot dober strelec in kombinator ter je že velikokrat zastopal naše barve kot reprezentant v različnih mednarodnih srečanjih. Ves napad pa vodi mladi, a zelo hitri Ma-

tošič III, ki se odlikuje s točnim pregledom igre, dirigira dani situaciji primerno in ga celo primerjajo Mošič, ker je zelo dober strelec, in to iz vsake še tako težke situacije. Sedaj ga je vzela s seboj celo še zvezni kapitan v Prago in na Poljsko kot rezervo! Na levi debutira Radovniković, ki je zelo nevaren s svojimi solo-akcijami. Na koncu nam preostane še matador celotnega moštva Kragić, dolgoletni reprezentant, eden najboljših strelcev v državi, ki se najde povsod, pa najsi bo še tako težka situacija. Toda njemu gre samo za končni cilj — gol! H koncu naj omenimo še to, da Hajduku zelo veliko pripomore njihova kolosalno razvita telesna konstitucija!

Naše slovenske reprezentance pa pozivamo, da naj zaigrajo z vso požrvalnostjo in elanom ter naj v teh devetdeset minut vložijo vse svoje sile, vse znanje in njihovo delo ter trud bosta kronana z dvema pikama, kateri več kot potrebujejo.

Igralci sami naj naredo debelo črto na izjavo igralca Kragića in njegovih sodrugov (»Politikac« od srede 13. oktobra), da v Ljubljani še nikoli ni izgubil Hajduk, pa tudi v nedeljo ne bo!

Od sportnega občinstva pa pričakujemo, da poseti tekmo v kar največjem številu, da s tem pripomore klubu moralno in materialno oporo, katere je več kot potreben! Saj živi samo od bore podpore svojih vnetih kibicev in še to od planih vstopnic!

V nedeljo pohitite vsi na igrišče SK Ljubljana ob Tyrški cesti. Tekma se bo vršila ob vsakem vremenu s začetkom ob 15.15.

Slovenski motorizem

Dandanes ni moderne države brez motorizma. G. Rupena, poslevodeči čintelj agilne Motosekeje ZSK Hermes, nam je povedal razne novosti in zanimive načrte te važne sprotne panoge.

Moto Hermes in drugi klubi delujemo s skromnimi sredstvi, a dosegame kljub temu zelo lepe uspehe. Ze spomladi sta naša vozača v Zagrebu dosegla odlične gorske uspehe, in sicer je Ljubljancan Dušan Breznik zmagal v kategoriji 250 ccm, a Tržčan Kovačič Drago je postavil s 500 ccm najboljši čas dneva. Na prvi letošnji nacionalni dirki v zaprtem dirkališču v Zagrebu so se pojavili naši fantje s 13 motorji in posebno mlada garda je odnesla lepo število nagradnih venec. Odlikovali so se posebno Skaberne Peter, Kavčič Virgil in Gabron Zlatko. Višek letošnjega uspeha nam je pokazal »Leteči Kranjec«. Starič na zadnji mednarodni dirki v Zagrebu, kjer je s skromnim motorjem rušil dosedanje rekorde in bil za sekundo za svetovnim mojstrom Angležem W. C. Butlerjem. Borba je bila sijajna, in vsa tisočgava množica je s ponosom ugotovila, da imamo v našem narodu kvalitetne vozače, ki so celo zdaleč manjvrednim strojem dostojni nasprotniki najmočnejšim tujcem, ki so že od domačih tovarn opremljeni s takimi motorji, katerih se v prodaji sploh ne dobi.

Kaj pa z uspehi?

Ne smemo biti zadovoljni z uspehi izbranih in požrvalnih poedincev, ker nam ni glavni namen loviti rekorde, temveč, da ta nekoč zaničevani motorizem uvedemo med najširše plasti naroda, da postane tako splošno koristno, a obenem dobro obrambno sredstvo.

Gre na bolje.

Doslej sta nas podpirala samo gg. ban in župan; v poslednjih dneh so se pa tudi centralni čintelji zavzeli za to športno panogo. Odprava davka na luksuz, znižanje uvozne carine in pocenitev kuriva bodo mnogo pripomogli, da bodo tudi srednji sloji začeli gojiti ta lepi in potrební sport. V Ljubljani vidimo ravno zadnje leto, da se je občinstvo pričelo izredno zanimati za motorizem ter poseča vse motošportne prireditve in se nadejamo lepega uspeha ob letošnji dirki na Ljubljanski grad, katere pokroviteljstvo je prevzel predsednik mestne občine g. dr. Adlešič.

Dirke na Ljubljanski grad in druge gorske dirke.

Dirke na Ljubljanski grad imenujemo Senui-gov memorial v spomin na pokojnega Staneta. Za izpopolnitev in preizkušnjo vozača je vijugasta in bregovita proga najboljše merilo zmognosti in odlična šola, da pazi na razne nevarnosti in gleda, da čim prej doseže cilj. Tu se vzgajajo vsestransko spretni vozači in preizkušajo dobro opremljene stroje, ki se sicer rabijo v cestnem prometu. Na zaprtem dirkališču so stroji »sfrizirani«, da so čim lažji za ravnijsko brzino, ki zahteva od specialnega stroja skoraj več napora kot od vozača. Pri gorski dirki pa trpi vozač več kakor stroj zaradi večje nevarnosti. Gorske dirke so za praktično življenje in narodno obrambno namene daleč bolj koristne kot one v zaprtih dirkališčih, ki nam vzgajajo dobre mehanike in preizkušajo odpornost motorjev. Posebnost na zaprtem dirkališču so pa »Dirt Track« vožnje, o katerih bomo govorili spomladi.

Kako je v drugih mestih naše države?

Delajo, pridno delajo. Agilni so Mariborčani in prav posebno Zagrebčani, ki bodo imeli letos

Trbovlje

V postu, molku in zatajevanju so prebili zadnje soboto naši nacionalisti, menda šli tudi ob osmih zvečer spat in premišljevat o svojem nesebičnem patriotizmu. Tako bi sodil iz dopisa v nedeljskem »Jutru«, ki ni srečno, če se ne obregne ob naše prireditve. Pa časi, ko so sami imeli monopol na take stvari, so minili.

Zvočni kino Društveni dom igr v soboto in nedeljo veselo igro »Cvetje iz Nice«. V glavni vlogi slavna pevka Erna Sack.

Jesenice

Kino Krekov dom otvarja danes jesensko kino sezono z izredno izbranim sporedom, v preurejenih prostorih. Od 18.45 do 19.45 koncert godbe KPD pred domom, ob 20. uri gala kino predstava — premiera vefilma »Samostanski lovec« (Der Klosterjäger) film po velikem znamenitem romanu Ludvika Garghoferja. Film dobrane, zvestobe, požrvalnosti, zdravega humorja itd. Ta roman je izšel kot podlistek v našem listu. Film, ki si ga naj vsak ogleda! Za dodatek še po en film in tednik. Priporoča se rezervirati vstopnice.

že četrto večjo prireditve, ki bo 7. novembra kot gorska dirka v bregoviti Vovčini ulici mesta Zagreba. — Za naš Ljubljanski grad in za populad se nam iz drugih mest že sedaj obetajo mnogi konkurenti!

Kaj pravi športnik o treningu in koncentraciji

Znani nizozemski športni delavec Karel Lotsy je o priliki svojega predavanja v Curihu povedal zelo zanimive stvari o sportu, zlasti o nizozemskem. Tako je med drugim povedal svoje mnenje

o vrhunškem sportu,

ki se mu zdi potreben. On je namreč primerjal sport s sviničkom. Konica (vrh) je elita med športno mladino vsake države, les (okrog sviničnika), pravi dalje, smo pa mi vsi. Vse spada skupaj, eno kot drugo samo za sebe ni uporabno. Nogomet rabi močno državno reprezentanco. Ves denar, ki se porabi za treninge in izvežbanje igralcev, bo bogato povrnjen. Dohodki naraščajo, navdušenje pa mobilizira mladino. Odkar podirata Rie Mastenbroek in Willie den Ouder evetovne rekorde v plavanju, nimamo na Nizozemskem dovolj vode, da bi zadovoljili vse one, ki hočejo plavati, tako pravi Lotsy dalje.

Mislí morajo biti zbrane

in potem bo šlo tudi pri sportu bolje. Tako je namreč tudi v našem vsakdanjem življenju. In to je tudi tajnost uspehov nizozemske nogometne reprezentance. 110 predavanj pri vseh klubih in na vseh koncih in krajih svoje domovne je imel Lotsy, preden je prepričal vodstvo in klube o potrebi duševnega treninga in koncentracije. V najožjem sodelovanju s časopisjem je omenjal športni delavec napravil popolen preobrat v tem pogledu in dosegel, da je nizozemska državna enajstorie dosegla tako stopnjo.

Duševni trening in koncentracija

ni nikak nesmisel, tudi ne kaka Lotsy-jeva iznajdba, temveč načrtno delo naravnega pojava. Da se doseže maksimalni uspeh, je treba vse napraviti in se popolnoma osredotočiti v svojo nalogo. Trenirati se pravi vse svoje notranje sile zbrati ter jih usmeriti v določen cilj, in sicer iz prepričanja in iz ljubezni. Čim večja je koncentracija, tem boljši bo uspeh. Duševnost je presla v mostvo, se dostikrat sliši. Kaj pa je prav za prav to? Največja, ekrajna koncentracija in iz notranje napetosti se rode vrhunske uspehi. Lahko ure in ure dolgo treniramo in vendar nismo pravilno trenirali, če so naše misli drugod. Samo nekaj primerov, ki potrjujejo duševni trening:

Ko je bil Lotsy še predsednik kluba, je vsak teden pisal svojim igralcem po dve pismi. Eno pismo je obravnavalo tekmo pretekle nedelje, drugo pa je bilo namenjeno srečanju naslednje nedelje. Kaj je hotel s tem doseči? Učenci so se morali na svojo nalogo pripraviti, koncentrirati.

Piet Moeskops se je peljal v Pariz na svetovno prvenstvo sprinterjev. »L'Auto« ni pripisoval starijočemu se možu nobenih uspehov več. Toda on je šel trenirat, je pretekel par krogov in se usedel. Gledal je in je hotel biti zraven z vso dušo in se koncentriral. In ta mož je dobil svetovno prvenstvo že petič.

Romain Ghysels je veljal za favorita pri svetovnem cestnem kolesarskem prvenstvu v Rimu. Dva tedna prej se je peljal k morju na odpočitek. To je bila napaka, kajti njegove misli so bile daleč od sporta. In posledica? Prvenstvo je zgubil.

Poročnik C. F. Pahud (Nizozemska) je zmagal leta 1928 in leta 1932 na Olimpijskih igrah v vsestranski preizkušnji konjskih dirk. Ko se je vrnil na Nizozemsko, so ga vprašali, kaj vse je videl v Los Angeles-u. »Nič«, je odvrnil. Bil je samo pri svojem konju ter se je koncentriral za naloge, ki so ga čakale pri tekmah.

In še več takih slučajev je navedel ta 44-letni športnik, ki je dosegel na Nizozemskem na sportnem polju velike uspehe. Uživa pa tudi polno zaupanje svojih športnikov, katere vodi do vedno večjih uspehov.

Izlet »Motokluba Hiričev« v Trst. V soboto in nedeljo dne 23. ožr. 34. t. m. priredi MK Hiričev izlet svojih članov in njih gostov v Trst. Odhod iz Ljubljane bo v soboto ob 14. povratek pa v nedeljo zvečer. Ker bodo prijave za izlet kmalu zaključene, pozivamo zainteresirane, da se čim prej prijavijo v tajništvo kluba MK Hiričev, Miklošičeva cesta 13, telefon 20-66, kjer se dobe vsa nadaljnja pojasnila.

SK Grafka. V nedeljo 17. t. m. igramo proti SK Amater v Trbovljah v slednji postavbi: Marc. Boltavzer, Trobovec, Usnik, Zagar, Pipav, Rozman, Rone, Bizjak, Bežan, Gestrin, Vili. Vsi imenovani dvigalite opremo v soboto na igrišču med 5 do 6 pop. Na kolodvoru bodite točno ob 13. Načelnik.

SK Slovan. Drevi ob 30. redni sestanki vseh nogometišev v gostilni Krušič, Gz. Poljak in Miklošičev sigrata.

Moto — Hermes poziva odbor in članstvo na sestanek danes — petek ob 8 točno. Zaveva Grajska dirka in dirka Zagreb 7. novembra. Podnačelnik.

SFK Moste. Pozivajo se vsi člani, da se sigurno udeležijo sestanku, ki bo drevi ob 20 pri Bajcu. Važno zaradi nedeljskega gostovanja v Mengšu. Ob 19.30 bo seja. Vsi in točno.

Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedej.

»Primite jo! Primite jo!« je zakričal Jožek in pokazal s prstom na svojo opico.

Ljudje so začudeno obračali glave in zijali v Jožka, kakor da je znorel.

Jožka pa je presneto malo brigalo, kaj si ljudje mislijo o njem. Opica mu je tako prirastla k srcu, da jo za sve na svetu ne bi hotel dati nikomur.

Ves je vztrepetal ob mislih, da bi mu jo popihala v širni svet. Hitro kot ververica se je pognal s sedeža na sredo arene. Opici pa sta bili hitrejši od njega. Okusili sta za kratek čas zlato prostost in prav nič ju ni mikalo, da bi jo takoj spet zamenjali za tisto grdo vrvice, ki sta ju imeli privezano okoli vratu. Spustili sta se v divji beg. Tekali sta vevprek po areni in vriščali kot za slavo. Zaman so se trudili vsi štirje — Jožek, Nande in oba klovna — da bi ju ujeli. Prizor je bil tako smešen, da so se gledalci grohotali do solz.

H Revolucija v gospodinjstvu
O čisti in polira vse, vse . . .
B prava radost gospodinje . . .
B postrežnice Novo pakovanje
Y zelene škatlice. **Zahtevajte povsod.**

+ Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo žalostno vest, da nas je danes ob 5 zjutraj zapustila po mučni boleznini naša nad vse ljubljena mama, stara mama itd., gospa

Marija Celarc roj. Vehar

v 58. letu starosti, previdena s sv. zakramenti. — Pogreb bo v soboto ob 16 iz hiše žalosti Rožna dol. c. III. št. 5 na pokopališče na Viču. Ljubljana, dne 14. oktobra 1937.

Zalujoči rodbini Celarc, Goluh.

Naš iskreno ljubljeni, predobri soprog, oče, stari oče, brat, stric, tast in svak, gospod

Ivan Košir

trgovec, posestnik in predsednik Okrajne hranilnice

je danes, 14. oktobra zjutraj, previden s tolažili sv. vere za vedno zatisnil svoje trudne oči.

K večnemu počitku ga bomo spremili v soboto, dne 16. oktobra ob pol starih pop. iz hiše žalosti, Mestni trg 1. Prosimo tihega sožalja!

Škofja Loka, dne 14. oktobra 1937.

V globoki žalosti

rodbine Košir, dr. Gorjanc, dr. Gahtar.

Agnes Günther:

117

Dušica - Rožmarinja

Mart stese svojo butico ter reče: »Ne, gospod grof!« Potem pokaže proti oknu, kjer je skozi nakopičene oblačne plasti prodrli sončni žarki in pravkar zažarela mavrica. V Martovem obrazu se je zasvetilo. Nato je odšel.

Harro pa se je vrgel na hlapčevsko posteljo. Medtem se je sonce znova skrilo, dež lije in zabriše vsako sled v gozdu, tudi sledi onih, ki so danes hodili po rimskem travniku. Harro se je iztegnil, kar mu je samo ob sebi dobro de.

Tamle stoji Martov vrč z vodo. Nastavi ga na svoja izsušena usta in se loti suhega kruha, da se malce okrep. Niti misliti ne more več. Mukoma požveče malo črnega kruha. Odkar je zobal češnje v dvoranici gozdne hišice, ni ničesar več použil. Potem se vnovič iztegne po Martovi postelji. Kakor strela mu obšine dušo groza! Zdjaj... tamle onstran v slavnostni dvorani... Kri mu zaliva erce! Ne misliti ne misliti! Rajši jesti, kot poprej, in se iztegniti! Toda divje, črne misli ga vznemirjajo. Njegova slikovita domišljija, ki mu je sicer olepšavala življenje, ga strahovito trpinči. Prikazuje mu stotero prizorov, od katerih je drug groznejši od drugega. Slavnostno dvorano, belo postavo, ozko krvavo proggo, ki pronica iz belih pre! Za temi prizori opreza obup!

Nekam se mora zateči njegova duša — kamorkoli. Harro se nemirno izprehaja po tesni sobici. Potem se skrije v skrajni kotiček, da ne vidi ničesar od zunanje sveta, ne oblakov ne gozdov ter skrije obraz v svojo dlani.

Zdajci — ah! se ga ni nekaj dotaknilo — prav lahno, kakor najnežnejše roke? V srcu mu je, kot bi se ulil nanj zlat curek. Harro dvigne glavo, toda soba je — prazna! Zunaj dolgočasno lije dež. In vendar je bil nekdo tu! Ga je li obiskala blažena duša, preden je odplavala? Harro prisluškuje, toda ne eliši nikakih prihajajočih korakov.

In zopet se ga polašča groza... Nad njim se oglašajo in grulijo golobje in plahutajo s peruti. Okoli njega hrčota bojazen s svojimi velikanskimi črnimi krili. Kako dolgo vendar to traja! Vrže se na tla, na svoj obraz! In še enkrat ta zlati curek... Znova se ga dotakne nekaj nevidnega!

Hipoma se je zlomila njegova trma. Harro leži na kolenih in dviga roke. Oči so mu zaprte, da se more zbrati duša v svoji hišici.

»Ti, ti, — če me slišiš... Usmilni se, usmilni se! Ne odvzemti mi je! Ne tako... Oče v nebes... Oče!«

Zlat val je zajel njegovo dušo! »Oče, hočem ti služiti, z vsem kar imam,« je zastokal. »Z vsem.« Oh, kako joka, kako drhte njegove rame, kako se stresa njegovo telo! In solze so splaknile peklensko grozo raz njegovo dušo.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; ženilovanjski oglesi Din 2—; Najmanjši znesek za mali ogles Din 10—; Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm široka petlina vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Službodob

Stenotipistko
izvežbano, sprejme za 6 tednov notar v Ribnici.

Ključavničar, pomočnik
ki je dobro izvežban tudi kot vodni instalater, tudi za tople naprave, sprejme takoj Ivan Triller, Bled.

Pletiljka
vešča stroja za jopice in nogavice, dobi mesto. — Anica Škrabel, Dravska ul. 8, Ljubljana. (b)

Zasluzek

1000 dinarjev

in tudi več lahko zaslužite s primerno majhnim investiranjem, mesečno z delom doma. Pošljem material prevzajem gotove izdelke. — Zahtevajte prospekt, priložite znamko. »HEMIPA«, Pančovo, Brače Jovanovič br. 20.

Prodamo

Namočeno polenovko
dobite pri I. Buzzolinu, Lingarjeva ul., za škofijo

UNION

Danes poslednji št. Duhovito zabavno ilirsko delo **Dragoceni poljub** v glavnih vlogah Liane Hald, Ivan Petrovič, Hans Moser Theo Linzer, Heinz Rümmer, Glasba Robert Stolz.

SLOGA

Vesela glasbena komedija **Mali pomorščak** s priljubljeno malo SHIRLEY TEMPLE

MATICA

Nepozabni film iz življenja nesakonske matere v zračni današnje dobe! **Pota ljubezni** Irena Eichler

Predstava danes samo ob 16. uri, obe večerni predstavi odpadeta vsled koncerta.

Antikvariat
»Umetnost« Ant. Demšar, Ljubljana, Mestni trg 17. Nakup in prodaja starih.

la. orehe
cele, letošnje, 50 kg 225 din. Ia jedra bela, 10 kg 156 din — franko voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

Posestva

Ugodna prilika!
Zaradi selitve prodam ali oddam v najem lepo enonadstropno hišo s trgovino, trafiklo in gostilno, gospodarskim poslopjem in skladiščem na deželi. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16523. (p)

Platno za rjuhe
kapne, blazine, prte, namizne garniture, brisače, ima največjo izbiro nova trgovina Gorčičar, Sv. Petra cesta 30. (1)

Sirite »Slovenca«!

Trgovsko hišo
s skladiščem, na glavnem trgu v Kočevju, prodam takoj. Natančneje se izve pri gospe Nani Hönlmann, Kočevje št. 76. (p)

Tristanovanska vila

enonadstropna, z garažo in vrto, v Ljubljani, se zaradi selitve takoj in zelo ugodno proda. Poudarje upravi »Slov.« pod št. »Knjižice« št. 16495

Denar

Vrednostne papirje
vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani. Kreckov trg 10, tel. 37-52.

HRANILNE KNJIZICE

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu izplačilu — izposluje vse bančne denarne, kreditne in blagovne posle

najkulantneje

ALOJZIJ PLANINSEK
trg. ag. bančnih poslov LJUBLJANA
Beethovnova ulica 14/I. Telefon 35-10.

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA

MARIBOR
Aleksandrova ulica št. 40 vnovčuje

HRANILNE VLOGE
bank in hranilnic, kupuje vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 15. oktobra: 11 Solška ura: Letanje po zraku v naravi in pri ljudeh (g. Miroslav Zor) — 12 Slovenski biseri (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, spored, obvestila — 13.15 Dela Cajkovskega (plošče) — 14 Vreme, borza — 18 Ženska ura: Slovenska žena v leposlovju (gdč. Anica Lebarjeva) — 18.20 Havajske pesmi (plošče) — 18.40 Franceščina (g. dr. Stanko Leben) — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Mesečni kulturni pregled 19.30 Zanimivosti — 20 Harmonika solo, g. Rudolf Piliš — 20.45 Charpentier: Vtisi iz Italije (plošče) — 21 Pregled svetovne klavirske literature: A. Počofnik klavirske glasbe: Angleški virginalisti: William Byrd (1546-1623); John Bull (1563-1628); Orlando Gibbons (1583-1625); Thomas A. Arne (1710-1778). Predava in izvaja na klavirju g. prof. L. M. Škerjanc — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 15. okt.: Belgrad I.: 20 Zagreb, 20.30 Igra, 21 Narodne pesmi — Belgrad II.: 7.15, 13.15, 19.15 in 23.15 Glasbeni program, 13.45 Jugoslovanska Madelira (dr. Ljubo Perković) — Zagreb: 20 Kolaričeve skladbe, 20.30 Klavir, 21 Odlomki iz opere »Pri treh mladencih« — 21.30 Mandoline — Dunaj: 20 Igra, 22.20 Dunajski simfoniki — Budimpešta: 19 Madžarske narodne — 20 terzari večer, 22 Plošče, 23.05 Jazz — Trst-Milan: 17.15 Violončelo, 21 Igra, 22.15 Orgle — Rim-Bari: 21 Igra, nato plesna glasba — Praga: 20.15 Igra, 20.55 Orkestralni koncert — Varšava: 20 Pester koncert, 21 Poljska glasba — Berlin-Kön-Frankfurt-Stuttgart-Monako: 20 Koncert združenih radijskih orkestror — Köln: 20 Orkester in solisti — Hamburg: 19.30 Berlinski filharmonični orkester — Vratistava: 19.10 Gled. orkester — Lipsko: 20.10 Komorni koncert

Kupimo

Pisalni stroj
malo rabljen, kupim takoj. Ogrinc, Jernejeva 47

Kupimo

večje množine suhih bukovih plohov debeline 40, 60, 70 in 80 cm, kakor tudi bukovih hlode v debelinah nad 30 cm. Ponudbe je staviti trditi

Remec — Co.
tovarna upognjenega pohištva
Duplica — Kamnik

Pohištvo

Več spalnic
vezanih, orehovo poltirnih, s petletno garancijo, po 6800 din nudi Malenšek, Dravljke, Slepji Janez.

Okrajna hranilnica in posojilnica r. z. z n. z. v Škofji Loki javlja tužno vest, da je njen soustanovitelj in predsednik, gospod

Ivan Košir

trgovec in posestnik

danes po daljši bolezni nenadoma umrl. Blagopokojnik, ki je bil od vsega početka nepretrgoma član načelstva, si je pridobil za zavod neminljivih zaslug.

Pogreb nenadomestljivega pokojnika bo v soboto, 16. t. m. ob 15.30 v Škofji Loki iz hiše žalosti na mestno pokopališče. Slava njegovemu spominu!

Škofja Loka, dne 14. oktobra 1937.

Načelstvo in nadzorstvo

ravnati z orožjem.« To je vse, kar ve povedati Harro.

Tudi Alfred ni mogel ničesar več izslediti, čeprav je nemudoma vse pregledal v smeri, iz katere je priletela krogla. In ta strašni dež je vsako sled zabilal.

»In gospa kneginja?«
Toda ta ni zmožna, da bi jo mogli zaslišati in knez vzklikne nevoljno:

»Od mojih ljudi ni mogel nihče biti... Prosim vas, gospodje, da teh ne vznemirjate!«
Sodnik je nekam ozvolovljen ter odgovori: »Mi še ne vemo, v katero smer nas bo vodila preiskava!« Z besedami:

»Bomo še prišli,« so se gospodje poslovili. Kar obvisijo Harrove oči na Alfredu, ki je pepelnobed v obraz in se ves tresse.

»Kakšni ste videti! Mart naj vas spravi v posteljo... Kar ste mi dobrega storili v pretekli noči, vam ne pozabim nikdar, — nikdar! Ako bi vas ne bilo, bi bili dospeli prepozno in tudi avta bi se ne bil domislil!«

»Toda Harro nikar ne govorite tako!« krične Alfred ter krčevito zaihti. »Čemu ni zadelo mene? Zakaj ne mene?«

Knez ga osuplo pogleda.
»Kako si pa ti prišel prav na tisto mesto?«
Toda Harro odvede omahujočega Alfreda ter ga izroči Martu. Nato se pošlje k njemu zdravniku. Ko eta Harro in knez zopet sama, eta si molče podala roke. To noč je na Harrovo glavo padlo srebrno ivje.

Kako leno minevajo jutranje ure, toda vsaka prinaša s seboj nove upe. Knez je malo zdremal, toda Harro si še ne upa odpočiti se, čeprav je neizrečeno utrujen. Strah ga je, da bi, ko se zbudi...

Ze se zgrinja mrak, megleni deževni večer. V tetini sobi joka mali Henrik in kliče: »Mama... Alo...« Začel je tako neutolažljivo ihteti, da je morala Liza pri gospodu iskati pomoči Harro se je mukoma dvignil. Toda tudi to mora biti! Svo-

jega otroka še ni videl po povratku iz gozda. Ubogi otrok! Ko se sklanja nad njegovo posteljico, se Henrik pomiri ter vzklikne: »Alo«. Toda otroško srcece še močno utriplje, da drhti mlado telesce.

»Alo, Alo!« Oba torej nista odšla in te nista pustila samega v tujem svetu. Harro ga nese na povojno blazinico in položi, kakor vsak večer, svojo glavo poleg otroka. Toda danes ne posega malček po njegovih lasih, njegove velike modre oči se upirajo nanj in brž zadoni: »Mama!«

Harra zalijejo solze in tudi otrok znova zajoka. Ječi le pritrjeno in otožno, kajti mlada duša je utrujena. Harro ga zavije v njegovo odejico, ga vzame v svoje naročje ter ga nosi po sobi sem in tja, kot je nekdo nosil dušico. Medtem je Henrik zaspal.

Nato obišče Harro Alfreda. Videti je strašen in čuden. Harro ga ogovori:
»Alfred, kaj je z vami? Tresete se kakor tretlika!«

»Kako neizmerno sem vam hvaležen, da ste me obdržali pri vas! Ne bom vas dolgo nadlegoval. Hipno se ne morem vrniti v Brauneck, navdaja me še prevelika groza pred tem starim gradom.«

»Ne, takšn! se nikakor ne smete vrniti! Ostanite v postelji! Ne upirajte se!« Harro mu položi roko na ramo:

»Ne, nikar se ne vznemirjajte! Vi ostanete pri meni in mir besedi! Včeraj ste spriči svojih slabih moči preveč delali. Bomo že poskrbeli da znova okrevate in potem boste smeli strgati barve!«

Velike solze so se ulile po Alfredovih licih.
»Oh, čemu nisem stopil jaz za korak naprej!« V Braunecku in po vseh gozdarskih hišah so zasliševali gozdarje. Vsi so bili v gozdu, vsi so nosili puško, ki se je skladala z najdenim nabojem. Dva sta celo prekoračila kos rimskega travnika ter sta slišala strel. Nobeden ne more dokazati, da ni streljal, nobenemu pa tudi ni zlahka prisoditi lahkomišelnega strela. Pri vsem tem niti nista smela streljati in eta zelo večja lovca, ki eta že delj časa v službi.